ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган

...5 (6295) | 1951 оной май 30, среда | Сэн 20 мүнгэн

Социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэе

Большевистскэ парти, советскэ ...вительство энэ жэлдэ манай ...алистическэ хүдөө ажахын ...а тон ехэ, тон харюусалгатай ...лгонуудые табяа. Колхозуу... эмхидхэлэй-ажахын талаарнь ...шадань бэхижүүлхэ, хүдөө ...хын бүхы культурануудай ур...ые дээшэлүүлхэ, адуу малай ...толгойе олошоруулха, ашаг ...ыень ехэ болгохо гэжэ арадай ...хын 1951 оной түсэб соо ха...лагдана.

...олхозууд болон совхозуудай ...ы тарилгын талмайһаа үндэр ...са абахын түлөө тэмсэлэй ...н харюусалгатай үе мүнөө яба... байна. Хабарай тарилгын хү...мэрине һайнаар эмхидхэһэн ...озууд ороohoто культурануу... тарилга агротехническэ эрхим ...зор соо хэжэ дүүргэнхэй. Гэ...ье тарилгын хүдэлмэрине ...р унжагайруулжа, эрхим бол...уудые үнгэргэжэ байһан кол...уд олон. Республикын колхо...та хабарай тарилгын ябаса ...й БМАССР-эй хүдөө ажахын ...истерствын майн 25-най мэ... дээрэһээ харахада, олохон ...агуудта тарилгын хүдэлмэри ...р унжагайрһаниинь элирнэ.

...үнөө тарилгын хүдэлмэри ...лхатайгаа хамта ерэхэ жэлдэ ...р ургаса абахын түлөө тэмсэ...айһанаа мартажа болохогүй. ...ын тула пар хахалалгые үр... далайсатайгаар ябуулха хэ...эй. Пар хахалха түсэбөө дүүр... ябадал хангаха гэжэ респуб...ын Министрнүүдэй Совет бо... ВКП(б)-гэй обкомой бюро энэ ... майн 18-най тогтоол соогоо ... ажахын Министерствые, ...үйсэдкомуудые болон МТС-...й директорнүүдые уялгалаа. Теэд энэ тогтоолые дүүргэхэ ...а эрид хэмжээн үшөө абтаа... байһаар.

...абарай тарилгые, пар хахалал...һа саг соонь, эрхим шанар...ар үнгэргэхэ бүхы арга бо...жонууд колхозуудта бии. Теэд ... арга боломжонууд хүсэд хэ...эгдэнэгүй.

...циализм байгуулгын комму...ическэ метод бологшо социа...ическэ мүрысөөн хадаа манай ...уулалтын темпые түргэдхэдэг. Энэ хадаа олон миллион ...шадые хүмүүжүүлгын ехэ ...ули мүн. Энэ шалгагдамал ... метод зарим газарта һайнаар ...лэгдэнэгүй.

...урын аймагай колхознигууд, ...үүдэй болон совхозуудай ...мэрилэгшэд, хүдөө ажахын ...жэлтэд республикын бүхы ...знигуудта, МТС-үүдэй болон ...зуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ ...ажа, социалистическэ мүры... дэлгэрүүлхые уряалһан байха. Тэдэнэрэй хандалгые хаа ...агүй зүбшэн хэлсэжэ, тодор... уялгануудые абаха ябадал ...хэхэ гээшэ партийна органи...уудай, советскэ болон хүдөө ...ын органуудай шухала зорил...дай нэгэн мүн байһаниинь ...жэ. Гэбэшье, энэ хандалга ... аймагуудай колхозуудта ... тэдыгээр зүбшэн хэлсэгдэһэн ...од лэ дүүрэһэн байха юм.

Социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ ВКП(б)-гэй Хоринн айкомой, колхозуудай болон МТС-үүдэй эхин парторганизацинуудай ёһо тэдыгээр хандаһанһаа боложо олохон бригаданууд, колхознигууд, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд мүрысөөндэ ёһотой гэгшээр хабаадаагүй, тодорхой уялгануудые абаагүй байшоо. Тэндэхи колхозуудта абаһан уялгануудые дүүргэхын түлөө, социалистическэ мүрысөөе ёһото олониитын болгохын түлөө эмхидхэлэй хүдэлмэри һайнаар ябуулагданагүй. Социалистическэ мүрысөөнэй түрүүшүүлэй дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо талаар ехэ дутагдалнууд бии. Эмхидхэлэй ба ниитэ-политическэ хүдэлмэриин хангалтагүйгөөр ябуулагдаһанай эсэстэ аймагай олонхи колхозууд болон МТС-үүд абаһан уялгануудаа дүүргэнэгүй.

Олониитэ колхознигууд, механизаторнуудай дунда социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ хүдэлмэридэ ёһо тэдыгээр хандаһан баримтанууд үшөөл олон бии. Жэшээлхэдэ Бичурын, Гашейн, Хонхолойн МТС-үүдтэ социалистическэ мүрысөөнэй договорнууд баталагдаһан нэрэтэй аад, тэрэнние дүүргэхэ тушаа эмхидхэлэй хүдэлмэри хэгдэнэгүй, мүрысөөнэй дүнгүүд хаһа саг соогоо гаргагданагүй, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые олоной дунда дэлгэрүүлхэ хүдэлмэри ябуулагданагүй.

ВКП(б)-гэй Мухаршэбэрэй айком болон аймгүйсэдком социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ хүсэд һаналаа табинагүй. Тэндэхи колхозууд болон МТС-үүдтэ мүрысөөнэй дүнгүүд аяар 20 гаран хонотор гаргагданагүй. Иигэжэ мүрысөөнэй дүнгүүдые хаһа саг соонь гаргаагүй аад, тэрэние һайнаар эмхидхэжэ, һайн үрэ дүнгүүдые туйлажа болохо гээшэ аал?! Социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгтэ иимэ ёһо тэдыгээр хандаһанайнь эсэстэ тус аймагай колхозуудта хабарай тарилгын хүдэлмэри, пар хахалалга унжагайруулагдажа байна.

Мүрысөөнэй дүнгүүдые саг үргэлжэ шалгаха ба колхознигуудай ба МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэхэ ябадал эмхидхэхэ, мүрысөөнэй түрүүшүүлэй туйлалтануудые ба дүй дүршэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэһэн эрилтэ ВКП(б)-гэй обкомой IV пленум табиһан байна.

Мүрысөөн үнэхөөрөөл олониитын болоо һаа, тэрэнэй ябаса ба дүнгүүдые колхознигууд, механизаторнуудта үргэнөөр харуулжа байгаа һаа, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые дэлгэрүүлжэ, гээгдэжэ ябагшадта һайнаар туһалаа һаа амжалта туйлагдахань лабтай.

Социалистическэ мүрысөөндэ амжалта туйлахын тулада колхозуудай ба МТС-үүдэй партийна организацинууд мүрысөөе һайнаар хүтэлбэрилхэ, ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха уялгатай.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Ород драматическа театрын артист А. Н. Беляевта Бурят-Монголой АССР-эй Габьяата артистын хүндэтэ нэрэзэргэ олгохо тухай

...публикын театральна искус... хүгжөөхэ хэрэгтэ габьяа ...һанайнь түлөө ба сценическэ ...-ябуулгынь 50 жэлэй ойтой ...рамдуулан, ород драматичес... ...атрын артист Беляев Андрей ...аевичта Бурят-Монголой ...Р-эй Габьяата артистын хүн... нэрэзэргэ олгохо.

...рят-Монголой АССР-эй ...вно Соведэй Президиумэй ...үүлэгшэ Б. ЛОБСАНОВ.

...рят-Монголой АССР-эй ...вно Соведэй Президиумэй ...ретарь В. ОСТРОВСКАЯ.

...н-Удэ город,
...едүүдэй байшан,
...1 оной майн 29.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

ССР Союзай Ленинэй орденто Гүрэнэй Академическэ Ехэ театрын артистнуудта хүндэтэ нэрэзэргэнүүдые олгохо тухай

Советскэ хүгжэмэй-театральна искусствые хүгжөөхэ хэрэгтэ элитэ ехэ габьяануудые туйлаһанайнь түлөө ба ССР Союзай Ленинэй орденто Гүрэнэй Академическэ Ехэ театрын тогтоһоор 175 жэлэй ойтой дашарамдуулан хүндэтэ нэрэзэргэнүүдые олгохо гэбэл:

РСФСР-эй АРАДАЙ АРТИСТЫН

1. **Антонова** Елизавета Ивановнада
2. **Большаков** Григорий Филипповичтэ
3. **Габович** Михаил Марковичта
4. **Давыдова-Мчедлидзе** Вера Александровнада
5. **Ермолаев** Алексей Николаевичта
6. **Захаров** Ростислав Владимировичта
7. **Златогорова** Бронеслава Яковлевнада
8. **Кривчена** Алексей Филипповичтэ
9. **Лисициан** Погос Карапетовичтэ
10. **Максакова** Мария Петровнада
11. **Мессерер** Асаф Михайловичта
12. **Селиванов** Петр Ивановичта
13. **Семенова** Марина Тимофеевнадэ
14. **Стрельцов (Бурлак)** Иван Павловичта
15. **Шумская** Елизавета Владимировнада.

РСФСР-эй ИСКУССТВЫН ГАБЬЯАТА АЖАЛ-ЯБУУЛАГШЫН

1. **Гамрекели** Давид Александровичта
2. **Гаук (Гердт)** Елизавета Павловнада
3. **Дулова** Вера Георгиевнада
4. **Краморев** Николай Николаевичта
5. **Кригер** Викторина Владимировнада
6. **Небольсин** Василий Васильевичта
7. **Петровский** Михаил Александровичта
8. **Смольцов** Иван Васильевичта
9. **Шорин** Михаил Георгиевичто.

РСФСР-эй ГАБЬЯАТА АРТИСТЫН

1. **Боголюбская** Марианна Сергеевнада
2. **Борисенко** Вера Ивановнада
3. **Буравский** Исаак Марковичта
4. **Варшавская (Фирсова)** Вера Михайловнада
5. **Василевский** Иван Антоновичто
6. **Гертович** Иосиф Францевичта
7. **Жук** Исаак Аврамовичта
8. **Калиновский** Соломон Иосифовичто
9. **Кондрашин** Кирилл Петровичто
10. **Коваленко** Илларион Варфоломеевичто
11. **Краузе (Петров)** Иван Ивановичта
12. **Лапаури (Стручкова)** Раиса Степановнада
13. **Масленникова** Ирина Ивановнада
14. **Масленникова** Леокадия Игнатьевнада
15. **Матковский** Владимир Исааковичта
16. **Михайлов** Сергей Ивановичта
17. **Панова** Мария Ивановнада
18. **Петрова** Галина Петровнада
19. **Плисецкая** Майя Михайловнада
20. **Преображенский** Владимир Алексеевичтэ
21. **Сангович** Ядвига Генриховнадэ
22. **Смирнов** Михаил Ивановичта
23. **Сохова (Турчина)** Александра Кузьминичнада
24. **Смоленская** Евгения Федоровнада
25. **Стучевский** Израиль Калмановичта
26. **Тихомирнова** Ирина Викторовнадэ
27. **Фарманянц** Георгий Карапетовичтэ
28. **Федотов** Федор Петровичто
29. **Цаплин** Виктор Ивановичта
30. **Черкасова** Людмила Константиновнада.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ТАРАСОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЗИМИН.

Москва, 1951 оной майн 27.

УЛАН-УДЫН ГОРОДСКОЙ XXIV ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИ БОЛОЖО ҮНГЭРБЭ

Улан-Удын городской XXIV партийна конференци өөрынгөө хүдэлмэрине энэ оной майн 27-до дүүргэбэ. Конференци болбол еүэ эдэбхитэйгээр, идейно-политическэ үндэр хэмжээндэ боложо үнгэрбэ.

ВКП(б)-гэй городской комитедэй тоосоото элидхэл тушаа 27 хүн үгэ хэлэһэн байна. ВКП(б)-гэй горкомой бюрогой ба тэрэнэй секретарьнууд нүхэд Логушкинай, Кимэй хүдэлмэриие делегадууд большевистскээр шүүмжэлээ.

Конференци болбол ВКП(б)-гэй городской комитедэй баримталһан политическэ хараа шугамые зүбтэй дээрэ, практическа хүдэлмэриинь хангалтатай дээрэ тоолобо.

Конференци хадаа дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаба. Партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэриин хэмжээе улам үргэхэ, ажахын ба культурна байгуулалтын зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын түлөө тэмсэлые улам шангадхаха тодорхой замууд тус тогтоол соо хараалагдаһан байна.

Конференци болбол ВКП(б)-гэй городской комитедэй ба шалгалтын комиссиин шэнэ состав һунгаба.

Манай бүхы илалтануудые зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ, эсэгэ, хани, багша Иосиф Виссарионович Сталинда эльгээгдэхэ бэшэг конференциин түгэсхэл дээрэ угаа ехэ эдэбхитэйгээр нэрьемэ үни удаан замхашагүй альгаташалган доро баталан абтаба.

ВКП(б)-гэй Центральна Комитедые ба инаг багша Сталиниие тойрон Бурят-Монголой республикын столицын большевигүүдэй нигтаар жагсанхай ба заха хизааргүй үнэн сэхэ байһыень конференци үшөө дахин гэршэлэн харуулба.

Партийна гимн «Интернационалые» дуулалгаар конференци дүүрэбэ.

* * *

Конференциин хүдэлмэри тухай манай газетын удаадахи номерто тодорхойгоор толилогдохо.

Городской XXIV партийна конференци дээрэ һунгагдаһан, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой гэшүүдэй состав

Алимов Г. А.	Калмыкова М. Г.	Прокофьев Ф. И.
Андреев А. П.	Ким И. А.	Сампилов Ц. С.
Багаева Б. П.	Корягина М. Ф.	Сарбаев М. И.
Бутко В. С.	Комиссаров В. Н.	Смирнов И. А.
Ветлужский Ф. Т.	Кравченко В. А.	Слугинова А. И.
Воронов А. Б.	Курочкин Е. Г.	Студенников А. Г.
Гаськов П. С.	Кузичев С. Д.	Сараева Е. Ф.
Гонина О. Л.	Лисюткин В. П.	Тараненко А. Г.
Гурьянов К. В.	Лобсанов Б. Л.	Таряшинов Е. Г.
Дамдинцыренов Г. С.	Ловушкин П. М.	Хадалов П. И.
Десяткин Н. А.	Логушкин И. И.	Хахалов А. У.
Доржиева О. Т.	Лукин Ф. А.	Хмелев А. Г.
Данилов В. С.	Маслов К. Е.	Хоготва В. И.
Евдокименко Л. И.	Миронская Е. Д.	Цыдыпнилова Д. У.
Илюхин Н. И.	Могнонов М. М.	Цыремпилон Д. Ц.
Кашников Ф. И.	Мурчин М. Т.	Чередниченко П. Е.
Карлов К. Х.	Ножкин П. Е.	Череп А. С.
Корнаков А. И.	Очиров Б. А.	Шабунин С. П.
Карпова Т. Е.	Паршин Н. А.	Эрдынеев Ц. Б.
Карпов Я. Ф.	Полункин С. П.	

ВКП(б)-гэй горкомой гэшүүдэй кандидадуудай состав

Амбросова А. И.	Дудин А. М.	Николаев П. М.
Балдано Н. Г.	Давыдова Н. Г.	Панов И. С.
Болсохоев Д. С.	Захарченко С. У.	Петчинова А. К.
Бутуханов Н. В.	Заикин М. В.	Порохня Е. П.
Бурлов П. Н.	Кирляшкин А. С.	Волкова Т. С.
Воронков А. М.	Кухарева В. И.	Филимонов З. Т.
	Нихланов М. М.	

ВКП(б)-гэй горкомой шалгалтын комиссиин состав

Куприянова А. И.	Вшивкова А. Ф.	Шумилов Л. В.
Жамбаев Б. Ж.	Паршин В. Ф.	Протасова Е. Г.
Толовирко Д. В.	Тимофеев П. Е.	Воронов В. Б.

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

ВКП(б)-гэй Улан-Удын городской комитедэй нэгэдэхи пленум тухай

1951 оной майн 28-да ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой нэгэдэхи пленум болобо. Пленум иимэнүүд эмхидхэлэй асуудалнуудые хаража үзэһэн байна гэбэл:

1) ВКП(б)-гэй горкомой секретарьнуудые һунгалга,
2) ВКП(б)-гэй горкомой бюрогой гэшүүдые һунгалга,
3) ВКП(б)-гэй горкомой таһагуудые даагшанарые баталалга.

ВКП(б)-гэй городской комитедэй нэгэдэхи секретаряар нүхэр **В. П. Лисюткиниие**, хоёрдохи секретаряар нүхэр **В. С. Даниловые**, ВКП(б)-гэй горкомой секретарьнуудаар нүхэд **К. Е. Масловые** ба **Л. И. Евдокименкые** пленум нэгэн дуугаар һунгаба.

ВКП(б)-гэй горкомой бюрогой гэшүүдээр нүхэд **В. П. Лисюткин, В. С. Данилов, К. Е. Маслов, Л. И. Евдокименко, К. В. Гурьянов, А. С. Череп, А. Г. Тараненко, К. Х. Карлов, В. Н. Комиссаров** гэгшэд һунгагдаба.

Пленум ВКП(б)-гэй горкомой таһагуудые даагшанарые батлба.

* * *

Шалгалтын комиссиин заседани дээрэ шалгалтын комиссиин түрүүлэгшээр нүхэр **Л. В. Шумилов** һунгагдаба.

Советскэ Союз дотор

Шэнэ ургасын таряа зөөлгэдэ бэлэдхэл

КИЕВ. Шэнэ ургасын таряа зөөлгэдэ баруун-урда түмэр замайхид нёдондо жэлэйхиһээ хоёр һараар түрүүн бэлэдхэжэ эхилээ. Таряа хадагалха складуудай 60 гаран процентнь заһабарилагдаа, замай хэдэ хэдэн пунктнуудта 22 шэнэ складууд баригдажа байна. Дүтэлүүлгын замууд, шэгнэлгын ажахы, электро-түхеэрэлгэ һэльбэн заһабарилагдана.

Ашаа тээлгын ба буулгалгын хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар механизацилагдаа. Таряа зөөлгын эхилхэдэ нёдондонойхиһоо хоёр дахин олон—дүрбэн зуу гаран транспортернууд ба ашаалха хэрэгсэлнүүд замууд дээрэ хүдэлмэрилхэ байна.

Түмэр харгынхид таряа зөөлгэдэ ябаха состав заһабарилха уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэнэд. Заһабарилагдаһан хэдэн зуун вагонууд резервдэ табигдаад байна.

(ТАСС).

Хүдөөгэй зондо зорюулан барилгын материалнууд үгтэнэ

Эд хэрэглэгшэдэй кооперациин магазинууд ба складууд 1950 он соо хүдөөгэй зондо 1,7 миллиард түхэригэй барилгын материалнуудые худалдаһан байна. Колхозуудтахи барилгын улам үргэн бололготой дашарамдуулан барилгын материалнуудай эрилтэ ехээр ургаа. Колхознигууд, МТС-үүдэй ба совхозуудай хүдэлмэришэд, хүдөөгэй интеллигенци хадааһа, шэрэ, хирпиисэ, известко гэхэ мэтэ ба бусад барилгын хэрэгсэлнүүдые худалдан абана.

Центросоюзай правлени болбол хүлөө нютагуудта эльгээгдэхэ барилгын материал зөөлгые нилээд һайжаруулха гэжэ шиидхээ. Жэлэй турша соо 2,5 миллиард түхэригһөө бага бэшэ сэнтэй материалнуудые худалдахаар хараалагданхай.

Шэнэ магазинууд ба складуудые нэмэжэ нээхыень эд хэрэглэгшэдэй общественн нютагай союзуудта даалгагдаа. (ТАСС).

РАЙОННО ХЭБЛЭЛЭЙ БАЙШАН

НАБЕРЕЖНЫЕ ЧЕЛНЫ (Татарска АССР). Тус районой центральна талмай дээрэхи улицын буланда зохидоор баригдаһан хоёр дабхар гэр—районно хэблэлэй байшан баригдаа. Хоёрдохи дабхартань «Знамя коммунизма» ба «Коммунизм байрагы» гэжэ татар хэлэн дээрэ гарадаг районно газетэнүүдэй редакцинууд, издательство, улаан булан байдаг юм. Уужам һаруул доодо дабхартань типографи нээгдэнхэй.

Хэблэлэй байшан шадархи территори дээрэ сад тариглаа, спортивна талмай байгуулагдаа.

(ТАСС).

Цимлянска гидроузелай залуу барилгашад шагнагдаба

ВЛКСМ-эй Центральна Комитет болбол социалистическэ мүрысөөндэ үйлэдбэриин үндэр показательнуудые туйлаһанайнь түлөө Цимлянска гидроузелай олон залуу барилгашадые ВЛКСМ-эй ЦК-гэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаба.

Шагнагдагшадай дунда—газар малтадаг снарядай механик Василий Томашевский, экскаваторай ахалагша машинист Иван Селиверстов, тракторист Виктор Мохов, алхалдаг экскаваторай мастер Филипп Сафронов, алхалдаг экскаваторай комсомольско халаанай начальник Николай Меринов, шофернууд Феодосий Бобруйко, Виктор Борисов, Иван Лысенко ба бусад бии. (ТАСС).

Бага голнууд дээрэ электростанцинууд баригдана

ЕРЕВАН. Айгедзор гэжэ багахан тосхондо боро хараан болоходонь электрическэ хэдэн зуун галнууд яларна. Улицанууд, ниитын байшангууд, колхознигуудай гэрнүүд тодо хурса туяагаар гэрэлтэжэ байна. Колхозно гидростанцинь тээрмэ, модо хюреөдэлгэ, мастерскойнуудые хангана. Малажалай фермэнүүд дээрэхи хүндэ хүдэлмэри бүрин механизировалэгдээ. Үлүү энергиие хүршэ колхозуудта үгэнэ.

Шамшадинска районло бага голой хүсөөр табан колхозно гидростанцинууд хүдэлгэгдэнэ.

(ТАСС).

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол һунгагшадай захянуудые дүүргэлгэ тухай ажалшадай депутадуудай Улан-Удэ городой Городской районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр С. Захарченкын элидхэлые шагнаад, һунгагшадай захянуудые дүүргэхэ талаар районой Соведэй зарим тэды хүдэлмэри хэһые тэмдэглээ.

Тиигээд, Верховно Соведэй Президиум болбол һунгагшадай захянуудые ба дурадхалнуудые дүүргэхэ талаар гүйсэдкомой хүдэлмэридэ бии байһан горьтой дутагдалнуудые элирүүлээ. Эдэ асуудалнуудаар гүйсэдкомой гаргаһан тогтоолнууд депутадуудта мэдээсэгдэдэггүй, тиимэһээ депутадууд хадаа һунгагшадай захянууд ба дурадхалнуудаар абтаһан хэмжээнүүд тухай тэдэндэ мэдээсэхэ аргагүй байдаг, хараалагдаһан хэмжээ-ябуулгануудые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлгэдэ ажалшадые элсүүлжэ шаладаггүй. Районно Соведэй гүйсэдком саг үргэлжын комиссинуудта зохихо туһаламжа үзүүлнэгүй. Тиимэһээ саг үргэлжын олонхи комиссинууд һулаар хүдэлмэрилнэ, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин комисси оройдоошье хүдэлмэрилдэггүй, байгуулагдаһанһаа хойшо нэгэшье удаа сугларааггүй байха юм. Районно Соведэй депутадууд һунгагшадтаяа һула холбоо барисаатай байна. Депутадууд хадаа өөһэдынгөө ба Соведэй хүдэлмэри тухай һунгагшадай үмэнэ тоосоо хэнэгүй. Депутатска комнатонууд мүнөө хүрэтэр түхеэрэгдээгүй.

Районно Соведэй гүйсэдком хадаа өөрынгөө шиидхэбэринүүдые, һунгагшадай захянуудые бэелүүлхэ талаар зохихо хиналта тогтоогоогүй. Энээн дээрэһээ зарим организацинуудай, эмхи зургаануудай ба предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ талаар гүйсэдкомой тогтооһон болзорнуудые эбдэхэ ябадал гаргадаг байна. Жэшээлхэдэ, Батарейка посёлогой ажалшадай ажаһуудалые хангаха мастерскойнууд 1951 оной апрелиин 1-дэ нээгдэхэ болзортой аад, мүнөөшье хүрэтэр нээгдээгүй байһаар. Худалдаа наймаанай организацинууд хүдэлмэрээ үшөө шэнэдхэн табаагүй. Районой захын газарнуудта худалдаа наймаан хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнхэй. Мүн районой олон һургуулинууд хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Зарим хүүгэд бүгэдэнитын уялгата һуралсалда хабаадуулагдаагүй үлэһэн байха юм. Районние болбосон зохид түхэлтэй болгохо хүдэлмэри тон һулаар ябуулагдана, илангаяа Батарейка ба Лазо посёлогуудта ехэ һула байна.

Һунгагшадай захянуудые бэелүүлхэ талаар Городской районно Соведэй хүдэлмэридэ эдэ дутуунууд юун дээрэһээ гараа гэхэдэ, гүйсэдкомой хүтэлбэрилэгшэд эмхидхэлэй-ниитын хүдэлмэрине тоодоггүй, Соведэй хүдэлмэридэ үргэн ниитэ ажалшадые хабаадуулха хэмжээнүүдые абадаггүй ба районой урда табигдажа байһан зорилгонуудые шиидхэлгэдэ тэдэнэй үүсхэлые шэглүүлдэггүй байна.

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол дурсагдаһан лутуунуудые зайсуулха хэмжээнүүдые абаха шухала байһан тухай Городской районой ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомдо ба тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр С. Захарченкода зааһан ба һунгагшадай захянуудые заатагүй дүүргэлгэ хангахыень уялгалһан байна. Һунгагшадай захянуудые амжалтатайгаар дүүргэхын тулада ниитэ-эмхидхэлэй хүдэлмэриин хэмжээе дээшэлүүлхэ, депутадуудай ба үргэн ниитэ ажалшадай хоорондын холбоо барисаае саг үргэлжэ бэхижүүлхэ, социально-культурна ба ажахын байгуулалтын түсэбүүдые дүүргэлгэдэ тэдэниие хабаадуулха шухала гэжэ Президиум тэмдэглээ. Президиум болбол районно Соведэй гүйсэдкомой хүдэлмэриин эмхидхэлые һайжаруулха, тиихэдээ абтаһан шиидхэбэринүүдэй гүйсэдхэлые хододоо хинажа байха ябадалда онсо анхарал хандуулхые ажалшадай депутадуудай Городской районно Соведэй гүйсэдкомдо дурадхаа. Һунгагшадай захянуудые дүүргэхын тула хэрэгтэй хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ талаар организацинуудай, эмхи зургаануудай, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй тоосоонуудые гүйсэдкомой заседанинууд дээрэ шагнаха, мүн шухала асуудалнуудые Соведэй сесси дээрэ зүбшэн хэлсэдэг байха гэһэн эрилтэ табигдаа. Һунгагшадай захянуудые дүүргэхэ талаар абтаһан шиидхэбэринүүдтэй депутадуудые саг соонь танилсуулха шухала. Тиигээд байбал депутадууд эдэ шиидхэбэринүүдые һунгагшадай анхаралда хүргэжэ, тэдэниие хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ хэмжээнүүдые абаха аргатай болохо байна. Өөһэдынгөө ба Соведэй хүдэлмэри тухай һунгагшалайнгаа урда депутадуудай тоосохо ябадалые эмхидхэхэ, тиихэдээ һунгагшадай захянуудые дүүргэлгэдэ онсо анхарал хандуулха хэрэгтэй. Саг үргэлжын комиссинуудай хүдэлмэридэ бодото туһаламжа үзүүлжэ, тэдэнэй анхаралыень һунгагшадай захянуудые дүүргэлгэ хинаха ябадалда хандуулха шухала.

Нютагай түүхэй эдэй ресурснуудые оложо, үргэн хэрэглэлэй эд бараа нэмэжэ бүтээн гаргалгые эмхидхэхэ, ниитын хэрэглэлэй эд бараануудые худалдаха ябадал үргэнөөр эмхидхэхэ талаар нютагай промышленностиин, олзоборилгын кооперациин ба худалдаа-наймаанай организацинуудай гаргаһан үүсхэлнүүдые бүхы хэмжээгээр дэмжэхэ шухала гэжэ Президиум тэмдэглээ.

Республикын Верховно Соведэй Президиум болбол һунгагшадай захянуудай ямараар дүүргэгдэжэ байһан тухай тоосоое районно Соведэй сесси дээрэ ойрын сагта зүбшэн хэлсэхые ба районой хүн зониие культурно-ажаһуудалай талаар хангалгые һайжаруулха хэмжээнүүдые баталжа, тэрээн соогоо арадай элүүрые хамгаалха, арадай гэгээрэлэй эмхи зургаанулай, нютагай мэдэлэй промышленна предприятинуудай ба худалдаа наймаанай организацинуудай хүдэлмэрине һайжаруулха, коммунально-ажахын предприятинуудай хүдэлмэрине гуримшуулха хэмжээнүүдые хараалха гэжэ ажалшадай депутадуудай Городской районой Соведэй гүйсэдкомдо һайшаан дурадхаа.

* * *

Республикын Верховно Соведэй Президиум хадаа олон хүүгэдтэй эхэнүүдые шагналда табиха тухай асуудалаар Улан-Удэ городой Пригороднэ районой Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр З. Филимоновой элидхэлые шагнаад, район дотор энэ хүдэлмэриин хангалтагүйгөөр табигдаһанине тэмдэглээ. Жэшээлхэдэ, 1950 ондо шагналда табигдаха эрхэтэй болоһон 113 эхэнүүдэй минил 77 эхэнүүд 1951 оной майн 15-най байдалаар шагналда табигдаһан байна. Пригороднэ районой Соведэй гүйсэдком хадаа «Эхэ-Герой» гэһэн хүндэтэ нэрэзэргэ олгохо ба олон хүүгэдтэй эхэнүүдые орденоор шагналгада зууршалха заабаринуудтай домоуправлениннүүдые, профсоюзуудай фабрично-заводской ба нютагай комитедүүдые танилсуулаагүй байха юм.

Районно Соведэй гүйсэдком хадаа олон хүүгэдтэй ба эрэгүй эхэнүүдтэ гүрэнэй туһаламжа үзүүлхэ таһагайнгаа хүдэлмэриие һулаар хүтэлбэрилдэг ба муугаар хинадаг байна. Энэ таһаг хадаа олон хүүгэдтэй эхэнүүдые шагнаха тухай материалнуудые алдуутайгаар бэлэдхэдэг, ондоо тээ байһан хүүгэдтээ шухала документ олохо ябадалдань олон хүүгэдтэй эхэнүүдтэ зохихо туһаламжа үзүүлдэггүй байна. Орденууд ба медальнуудые олон хүүгэдтэй эхэнүүдтэ барюулха болзорнуудые районно Соведэй гүйсэдком һараһаа 5 һара хүрэтэр удааруулна. Тэрэ хадаа Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумһээ орденуудые абаһанһаа хойшо 5 һара үнгэрһэн хойно эхэнүүд П. А. Трикоз ба А. В. Давыдова гэгшэдтэ барюулһан байха юм.

Верховно Соведэй Президиум хадаа олон хүүгэдтэй эхэнүүдые шагналда табиха ба шагнагдаһан эхэнүүдтэ орденууд ба медальнуудыень барюулха хүдэлмэридэ үзэгдэжэ байһан дутуунуудые түргэн зайсуулхыень ажалшадай депутадуудай Пригороднэ районой Соведэй гүйсэдкомые ба тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр З. Филимоновые уялгалһан байна. Тэрэнэй ёһоор 1950 ондо шагналда табигдаха эрхэ олоһон бүхы эхэнүүд 1951 оной августын 1 хүрэтэр бултадаа шагналда табигдаһан байха, 5 ба олон хүүгэдые түрэһэн эхэнүүд саашадаа шагналда саг соогоо табигдадаг болохо байна.

Хабарай тарилга

Заиграйн аймагай Курбын МТС-эй тракторист Геннадий Иванов «Улаан Эрхирик» колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилхэ зуураа, халаанайнгаа нормо 130—150 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тракторист Г. Иванов хүдэлмэрилжэ ябана.

З. Веснинагай фото.

УЛААН ТУГТА ХҮРТӨӨ

Хориин МТС-эй Андрей Васильевай хүтэлбэрилдэг № 1 тракторна бригада Ашангын сомоной Молотовой нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилнэ. Тус бригада ажалай бүтээсэ ба горючи арбилха талаар МТС дотороо түрүү һуури эзэлжэ ябана. Энэ бригада условно трактор бүхэнөөр 99,4 гектар газар элдүүрилһэн, 407 килограмм горючи ба түрхихэ материал арбилһан байха юм. «НАТИ» трактораар хүдэлмэрилдэг тракторист В. Белоусов ажалай һайн амжалта туйлаа. Энэ нүхэр өөрынгөө трактораар полевой хүдэлмэриин эхилһэнһээ хойшо 116,7 гектар газар элдүүрилээ. Тэрэнэй нүхэр Григорий Ефремов 112,5 гектар газар элдүүрилһэн байна. Тэрэшэлэн «НАТИ» трактор дээрэ хүдэлмэрилдэг тракторист Иван Смородников 128 гектар газар элдүүрилээ. Элэ трактористнууд тарилга ба газар хахалалга дээрэ халаанайнгаа даабаринуудые 140 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Тракторна хүдэлмэриингөө жэлэй түсэбые 21,9 процент дүүргэжэ, майн 2-дохи декада соо ажалай һайн амжалта туйлаһанайнь түлөө № 1 тракторна бригадада МТС-эй дирекциин ба партийна организациин дамжуулгын Улаан туг барюулагдаба. Тракторна бригаднуудай мүрысөөндэ Кульска сельсоведэй «Родник» колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилдэг нүхэр В. Эповэй № II тракторна бригада хоёрдохи һуури эзэлээ. Энэ бригада тракторна хүдэлмэриингөө жэлэй түсэбые 20,7 процент дүүргэһэн байна. Тус бригадын трактористнууд М. Машанов, Г. Казазаев, И. Димитриев гэгшэд халаанайнгаа нормонуудые 120—140 процент дүүргэжэ, ажалай үндэр бүтээсэ туйлана.

П. Мишинский.

МҮРЫСӨӨНДЭ ИЛАБА

Эгэтын МТС-эй № 6 тракторна бригада (бригадирынь нүхэр Бинзатов) Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилхэ зуураа, хабарай тарилгын хүдэлмэрине эрхим шанартайгаар, үндэр бүтээсэтэйгээр ябуулна. Тус бригада майн 20 болотор тракторна хүдэлмэриингөө жэлэй түсэбые 25,8 процент дүүргэжэ, условно трактор бүхэнөөр 110 гектар газар элдүүрилһэн ба 1430 килограмм горючи арбилһан байна. Энэ бригадын трактористнууд хүдэлмэрээ зүбөөр эмхидхэһэнэй, ажалай жаһа заршам һайнаар сахиһанай ба машинно-тракторна паркынгаа хойноһоо техническэ харууһа хаһа сагтань хэһэнэй ашаар ажалай үндэр бүтээсэ туйлаһан байха юм. Һаяхан энэ бригадада МТС-эй дирекциин ба парторганизациин дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа.

Бригадын түрүү трактористнууд Санжимитып Цыренов, Даба Жалсанов гэгшэд «АТЗ-НАТИ» трактораар хүдэлмэрилхэдөө 408 гектар газар элдүүрилжэ ба 246 килограмм горючи алмажа, абаһан уялгаяа үлүүлэн дүүргэв. Мүн колесно трактор тракторист нүхэр Семенов үдэрэйнгөө нормо ходо доо үлүүлэн дүүргэнэ. Тэрэ бодо бол 76 гектар газар элдүүрилһэн, 187 килограмм горючи алмаһан байна.

Тус колхозой парторганизаци (секретаринь нүхэр Дамбаев) трактористнуудай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайнаар эмхидхээ. Полевой стандань радиоприёмник табигданхай, мүн улаан булан дотор показателиин доска, газетнэ витринэ бии. Тракторна бригадын агитаторнууд Сундаров, Сандакдоржиев гэгшэд тракторист-нуудай дунда хөөрэлдөө, газета уншалга үдэр бүри үнгэргэдэг, 5 хоног соо 1 удаа «дайшалхы хууда-һа» гаргадаг, түрүү тракторист-дай хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай механизаторнуудта хөөрэжэ үгэдэг байна. Энэ бригадын трактористнуудай хоорондо социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэжэ, тэрэнэй дүнгүүд үдэр бүри гаргагдадаг, показателиин доскада бэшэгдэдэг юм.

Б. Аюров.

МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ ЭРХИМ АЖАЛ

Хэжэнгын МТС-эй тракторна түрүү бригаднууд хабарай тарилгын хүдэлмэрине һайн шанартайгаар, богонихон болзор соо дүүргэхын түлөө бүхы хүсэеэ эршэдхэн хүдэлмэрилнэ.

Доодо-Худанай сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозой нэгэдэхи бригадын поли дээрэ хүдэлмэрилдэг тракторна бригадын машинанууд ямаршье һаадгүйгөөр ажаллана. Трактористнар Ц. Гармаханов, Ц. Санжижапов гэгшэд халаанайнгаа нормонуудые 110—114 процент дүүргэнэд. Дизельнэ тракторта хүдэлмэрилдэг тракторист Г. Гомбоев бүри эршэмтэйгээр ажаллажа, халаанайнгаа нормо 115—120 процент дүүргэнэ. Н. Ринчиндоржиев, К. Ширапов гэгшэд СХТЗ трактораар халаан соогоо 27 гектар тарихын оронд 30—40 гектар тарина. Эдэнэр час сай графигаар хүдэлмэрилнэ. Мүн горючи ба түрхихэ материал алмахын түлөө тракторист бүхэн тэмсэнэ.

Ц. Буянтуев.

Залуу уранзохёолшын ургалтые харанабди

Нүхэр Д. Гунзынов манай литературада һаяшагай ерэһэн болобошье, өөрынгөө эдэбхитэй творческо ажалаар залуу, бэлигтэй литераторнуудай тоодо орожо шаданхай. 1950 оной һүүл багта Дашижамсо Гунзыновай рассказуудай сборник хэблэгдэжэ гараа һэн. Энэ сборник*) соо хамта 8 рассказууд оронхой.

Эхин түрүүндэ Д. Гунзыновай рассказуудай һайн, хүсэтэй талануул тухайнь хэлэхэ дуран хүрэнэ. «Нүхэлэй уулзалга» багахан рассказ гэбэшье, һайн удхатай зохёол мүн. Сохом хадуугдамаар образуул, нюдэндэ харагдамаар картинанууд тэндэ байгуулагдаа. Энэ зохёол соо советскэ хүнүүдэй ехэ үүргэ, тэдэнэй тэмсэлэй, ажалай, жаргалай, хани барисаанай гайхамшаг хүсэн харуулагдана. Дайнда хамта ябаһан хани нүхэд—Чимит Норбоев ба Владимир Петров хоёрой уулзалга, тэдэнэй халуун хөөрэлдөөн нилээд һонирхогдомоор. «—Һанана гүш?—гээд, Петров ямар нэгэн фронтовой ушарал тухайгаа дурдана.—Һанана гүш?—гээд, Норбоев үгыень таһалан, хөөрэжэ эхилнэ». Эдэ юрын үгэнүүд соо хоёр дайшалхы хани нүхэдэй хоорондо байһан сэдьхэлэй үнэн хани барисаае харанабди.

Володя Петровойдо сугларһан хүнүүдтэ Чимит Норбоев түрэл республика тухайгаа хөөрэжэ үгэнэ. Номин Байкалһаа эхилээд, республикымнай шэрүүн аад, агалаг һайхан байгаалиин байдал, үй түмэн атар тарган малнууд, алтан шара таряанай долгин, электростанцинуудай һаруул гэрэлнүүд, институдай корпусууд, суута хүнүүд болон жаргалта ажалые, большевистскэ партиие, агууехэ Сталиниие юрөөн магтаһан тэдэнэй дуунууд шагнажа байгшадай урдань зэдэлжэ, амиды картинанууд, образууд болон гарана.

Энэ уулзалгаһаа ондоо үшөө нэгэ ехэ уулзалга рассказ соонь бии. Энэнь советскэ ба хитад хүнүүдэй уулзалга. Түүхэтэ сүлөөлэлгын үе болохо 1945 он. Баатар хоёр арадай түлөөлэгшэдэй—советскэ ба хитад простой хүнүүдэй уулзалгые харахада, хоёр ехэ арадай хани барисаанай эбдэршэгүй ехэ хүсэн элирнэ. «Сталин, Сталин!... Танняб, таняаб: Манай город соо Сталинай орой гансал портрет бии юм. Намдал адли хүнүүд ээлжээ ээлжээгээр гэртээ асаржа хонуулдаг. Хүршэ городтомнай Ленинэй портрет бии...:» гэжэ нэгэ хитад ажалшан нүхэр И. В. Сталинай портредые харахадаа хэлэнэ. «Сталин шанго! Ленин шанго!» гэһэн тэрэ хитад хүнэй уряа соонь шэнэ Хитадай, тэрэнэй арадуудай тэмсэлэйнь тугые харанабди.

«Нэгэтэ үглөөгүүр» гэһэн рассказ яһала шадамараар бэшэгдэнхэй. Баян Бадмында һуужа байһан Галша гэжэ хүн хужарта һуугаад, юушье олонгүй бусана. Д. Гунзынов байгаалиин байдалые уран гоёор харуулна. «Шулуулиг газарай зөөлэниие бэдэрэн түнхижэ, годирон урдаһан Мааргтта горхоной хоёр эрьеэр наранай гэрэлэй нэбтэршэгүй шугы—бургаһан ургашанхай» гэжэ рассказай эхиндэ уншанабди. Эдээхэн үсөөхэн аад, простой үгэнүүдээр һайхан, хүнүүдэй нюдэндэ эли харагдамаар картина байгуулагдажа шадагдаа.

Орон дэлхэйн хэды тиимэ гоё һайхан байбашье, батрак Галшын сэдьхэлдэ «тад ондоо һанал бодол», социальна, политическэ хүсэлтэнүүд түрэн гарана. Сүлэлгэдэ ерэһэн Андреев гэжэ ород революционерэй хөөрэһэнэй, туһалһанай ашаар Галша нилээд юумэ ойлгодог хүн боложо, өөрынгөө хүндэ хүшэр байдалай шалтагааниие мэдэрнэ. «—Зоной хэлсэдэг шэнэ засаг хайшаа юм ааб даа. Намдал амитанай жаргаха үдэр ерэхэ гү, али үгы гү? Юрэдөөл хаан унагаагдаа хадаа Андреевэй хэлэһэн үе дүтэлөөл ёһотой» гэжэ Галша гансаараа дуугаран, бодоно.

Саг зуурын буржуазна засаг унаа, засаг большевигүүдэй гарта ороо гэһэн ехэ событи тухай өөрынь танил тала ябаһан Ерошкын хоёр хүбүүдһээ Галша дуулажа, бүхы сэдьхэлынь, бүхы бэень досооһоо доһолно. Энэ үеыень Д. Гунзынов айхабтар оньһотойгоор харуулна. «Бидэндэл адляар —энэ гайхамшаг ехэ үдэрые хүлеэһэн хүнүүд хаа хаанагүй олон...» гэжэ доороһоо абан, Галша хэлэнэ. Тиигээд «гэнтэ шүлһэндөө сасаһандал хахан, анииргүй болошоно. Нюдэнэйнь досоо зубхинуудта елэгэр елэгэр дуһал бии болон, томожо томожоһоор байтараа, доошоо унан, һахал дээрэнь бага тогтоод, хиидэшэнэ. Энэнь хэлэшэгүй ехэ баярай дээжэ бэлэй».

Бусад рассказууд соонь, илангаяа «Шэнэ городто», «Түүхэтэ хэрэгүүдэй гэршэ» гэһэн зохёолнууд соо һайшаагдамаар һайн, һайхан зүйлнүүд олон. «Шэнэ городто» гэһэн рассказ эхинһээ һүүл хүрэтэрөө ажал тухай (зүгөөр, ажалай үе, сэхэ ажал соо ябаһан хүн багаар харуулагдана), тэрэнэй ехэ амисхал тухай, шэнэ шахтын, шэнэ городой, тэдэнэй ажалша хүнүүдэй ургалта тухай, сэдьхэлэй һайхан дуран тухай абьяастайгаар, хүрэмгэйгөөр хөөрэжэ, мүнөө үеын бодото байдалые зүбөөр харуулна.

Дашижамсо Гунзыновай рассказууд соо һулаар харуулагдаһан юумэнүүд, дутагдалнууд бии. Рассказуудайнь эгээл гол дутуунь юуб гэбэл, сэхэ ажал соо ябаһан хүн, тэрэнэй ажалайнь ябаса, багаар харуулагдана. Уранзохёолой үндэһэн зорилгонуудай нэгэниинь ажалые харуулалга мүн. Гэбэшье, нүхэр Д. Гунзыновай зарим рассказууд энэ эрилтые хангалтагүйгөөр дүүргэжэ, ажалай үеын картиные байгуулхын оронһо, ажал тухай, тэрэнэй эхилхын урда тээхи гү, али тэрэнэй дүүрээд байһанай һүүлээрхи үеые элирхэйлнэ.

«Дамбын үүсхэл» гэжэ муу бэшэ рассказые абаад үзэе. Эндэ ажал харуулагданагүй. Гансал ажал тухай, ажалда баатарлигаар ябаха тухай хэлэгдэнэ. «Урдамнай табин гектар талмай долгилжо байна. Энээниие үдэр хахад соо тамаржа гарабал, мүнөө болохоёо байһан танкистнуудай һайндэртэ манай бэлэг гээшэ», —гэжэ тракторист Дамба хэлээд, «агрегадаа ябуулна». Ажал хэжэ байһан үе, тэрэнэй амиды картина, геройн тэрэ үедэхи доторойнь һанал тобшохоноор аад, хурсаар харуулагдаха саг тулаа гэжэ — хүлеэн, — хүлеэн байгдаба. Дэмы хүлеэгдээ! «Табин гектар таряан үдэр хахад соо хадагдаа» гэжэ Дашижамсо Гунзынов хуурайгаар баталаад таһалжархина. Иимэрхүү ушар «Түрүүшын үдэр» гэһэн һайн рассказ соонь баһал тохёолдошоно.

Уранһайханай шадабариин талаар нэгэ халагламаар дутуутай зүйл Дашижамсо Гунзыновай рассказууд соо бии гэжэ һанагдана.

«Галша үбгэнэй захяа» гэһэн рассказ сооһоо нэгэ баримта абая. Галша үбгэн өөрынгөө эгээ ехэ хүбүүнһээ—Нимаһаа бэшэг абана. Энээнэй һүүлээр иимэ аятайхан сценэ болоно.

«—Хүгшэн, хүгшэн, наашаа ерыш! Нимаһаамнай ерээл!—гэжэ мэгдүү хүхюутэйгээр Галша богоһоо алхаһан дары хэлэнэ...

—Нимаһаа? Зай, зай, мэнэ гэһээр,—гээд, Галшын хүгшэн шүлэ худхажа байһан шанагаяа бариһан зандаа ерэнэ». Зохидоор хэлэгдээ, зохидшье үе харуулагдаа. Юун бологшо ааб, Нима гэжэ хүбүүниинь хэн гээшэб, хаана ошоһон байгаа хаб гэһэн асуудалнууд уншагшын урда гаража, тэрэнэй һэрэмжэ, хүсэлые үргэхэ ёһотой болоно.

Энэ зохид үеые хэрэглэн, аятайхан уран гоё картина байгуулжа, уншагшын хүсэл һэрэмжые бүри дээшэнь үргэхын орондо, Д. Гунзынов рассказайнгаа эхиндэнь шахуу простой справка үгэжэ, уншагшын урда гараһан асуудалнуудта тэрэ доронь сэхэ харюу үгөөд, уншаха дурыень таһа дүүрэн, сохижорхино. «Түрүүшын үдэр» гэжэ рассказай эхиндэ гэрһээ гараад ябажа байһан Дүмэлмаа гэжэ басаган тухай, юун гэжэ тэрэнэй һанаһан тухай хэлэгдэнэ. Уншагша ехэ лэ обёоронги болоҗо, юундэ ябаһан басаган хаб гэжэ һэрэмжэтэйгээр уншаха болоно. Теэд, тэндэнь, тэрэ дурадхал соонь Д. Гунзынов «Дүмэдмаа гурбадахи жэлээ колхозойнгоо моридые харууһална» гэһэн яаралтай справка үгэжэ, уншагшые баһа таһа дүүрээд ор... хино.

Зарим нэгэн событинуудые то... сооной шанартайгаар, образ, кар... тина багатайгаар бэшэһэн уша... нууд Д. Гунзыновай рассказууд... эндэ тэндэнь ушаржа, энэ тии... тэрэ тиигээ гээд ябашадаг бай... Һанаата болохо, һанаагаа зо... ябадал гү, али геройнуудай һ... нал зарим рассказууд соо ха... гайтаар, дээхэнүүр харуулагд... «Галша үбгэнэй захяа» гэһэн ... мэгүй гэмээр зохёолой герой Га... болбол сэхэ сэбэр, уужам сэдь... тэй хүн гэжэ мэдэмээр. Теэд т... нэй доторойнь һанал харуулагд... нагүй. Үни удаан холо ябаһан ... бүүнһээ бэшэг абаад байхад... Галша нэгэшье удаа гүнзэгы... бодолгото болоногүй. Ходол ху... хэнөөр, бэеэ, хүбүүд басаган... магтаһан шэнгээр харуулагдана... «Галшын нэрэ газар газарта нэ... лэгдэнэ гээшэ. Хүрөөл даа, хүбү... басагадни» гэхэ зэргээр Галша бо... доно.

Зарим нэгэн рассказууд соо х... дэшье хэрэггүй үлүү персонажууд... бии. Жэшээлхэдэ, «Улаахай хү... шэнэй үгэ» гэһэн рассказ со... Улаахай хүгшэн, тэрэнэй аша б... саган Роза тухай ехэнхидээ хэл... дэнэ. Розын залуу эжы, аба... мартын 8-най урда тээ город ... магта ошоһон юм гэжэ гэнтэ м... дэгдэнэ. Ямар событи, ямар һон... драматизм болохонь гээшэб гэж... хүлеэхэдэ, рассказай эсэс хүрэт... Роза басаганай эжы аба хоёр ту... хай нэгэшье үгэ хэлэгдэнэгүй.

Залуу уранзохёолшо Дашижам... со Гунзыновай рассказууд хэ... дутагдалнуудтай байбашье, авто... рай творческо ургалтые харуулна.

Ц. Дамдинжапов.

---

*) *Д. Гунзынов.* «Нютагаймни хүнүүд» рассказууд. 1950 он, Бурмонгиз.

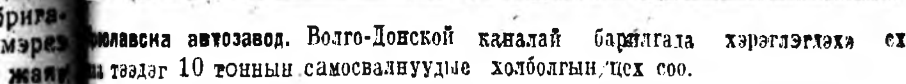

...лавсна автозавод. Волго-Донской каналай барилгада хэрэглэгдэхэ ехэ ...тээдэг 10 тонныи самосвалнуудые холболгын цех соо.
(ТАСС-эй фотохронико).

Оперативна хүтэлбэри ба туһаламжа эригдэнэ

...одо урадхуулгын Үдын конто... мүн Үдын бассейндэ дүтэ ша... оршодог леспромхозуудай ху...эришэд, инженерно-техническэ ...мэрилэгшэд болон албахааг... модо бэлэдхэлэй намар-үбэлэй ...ой айхабтар ехэ худэлмэриин ...хэлэй шатада—модо урадхуул... ороод байна. Тэдэнэр комму...ын асари ехэ барилганиудые, ...ануудые, промышленна пред...тиинуудые барилгын модоор ...эргэ хангажа шадаха байһан ...гаа большевистскэ партиингаа ...советскэ правительствынгаа ...э мүнөө экзамен барижа эхил...эшэ.

...э экзамениие нэрэтэй түрэтэй... барихын тулада, модо урад...гын Дээдэ-Үдын ба Куданай ...тогуудай түрүү бригаданууд ...н худэлмэришэд модо урад...гын худэлмэри дээрэ стахановх...жэшээ харуулан худэлмэрил...

...эр бүтээсэтэйгээр худэлмэрил... бригаданууд эндэ олон. Жэ...эдэ, модо урадхуулгын Дээ...Үдын участогта худэлмэрилдэг ...И. А. Патрахин, Д. Р. Хар...в, М. Т. Болонёв ба Алексеев ...дэй хүтэлбэрилдэг бригада... модо уһанда табиха, тэрэниие ...хуулха даалгабаринуудаа үдэр ...180—200 процент хүрэтэр ...энэ. Модо урадхуулгын Куда... участогта ажалладаг нүхэр ...лай Бурковай бригада, Борис ...льевай хүтэлбэрилдэг комсо...ско-залуушуулай бригада ха...йнгаа даалгабариие 150—180 ...ент дүүргэн, модо урадхуул... түрүүшын үдэрһөө хойшо со...тическэ мүрысөөндэ түрүүл...бана.

...рбээ «Бурмонголлес» трестын ...урадхуулгын Үдын конторын ...бэрилэгшэдэй энэ жэлдэ мо...радхуулгада зохихо бэлэдхэл ...һан байгаа һаань, тус участо...й бүхы бригаданууд модо ...хуулгын түрүүшын үдэрһөө ...кэ, үндэр бүтээсэтэйгээр ху...эрилхэ байгаа. Теэд, тус кон... энэ худэлмэридэ тон хан...гүй бэлэдхэл хэһэн бай...дэн жэшээнүүдые эндэ харуу...

...эхи участогууд модо уһанда ...а түсэбөө баталагдаһан гра...й ёһоор майн 20-до дүүргэхэ ...а. Теэд, Дээдэ-Үдын учас... майн 22-ой байдалаар 104 ...н кубометрһээ миил 56 мян... кубометр модон уһанда табиг... байна. Тиихэдэ, Куданай учас... дээрэ 95 мянган кубометрын ...о миил 49 мянган кубометр ...а табигдаад байха юм. Энэ ...иги байдалда тус участогууд ...ал «Бурмонголлес» трестын ...одо урадхуулгын Үдын конто... хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө опе...на хүтэлбэри, бодото туһа... үзүүлдэггүй дээрэһээнь ороо ...тобшолол хэхэдэ болохо.

...шээнь, «Бурмонголлес» трес...рхилэгшэ нүхэр Шатиловай ...абилгатай энэ оной апрелиин ...приказай ёһоор, Хориин лес...хоз хадаа модо уһанда табил... «К—Т—12» гэжэ маркын 5 ...ор, нүүдэл нэгэ электростан... «Т—Л—3» гэжэ электролебёд...оор, мүн 60 худэлмэришэниие ...хэ ёһотой байһан юм. Теэд, ...риказ саг болзор соогоо ху... хүргэгдөөгүй.

...о уһанда табилгын ба урад...ын худэлмэриин гүнзэгы та...да ороод байхыень нюдөө...араһан Хориин леспромхозой ...тор нүхэр Якищенок тус при...казай гараһанай һүүлээр аяар һара шахуу сагай үнгэрөөд байхада «К—Т—12» маркын хоёр трактор (табанай орондо), нүүдэл нэгэ электростанци лебёдкотойнь Кудан гэжэ участогта эльгээһэн байгаа. Гэхэ зуура, горючигүй гэһэн шалтагаанаар ерэһэн үдэрһөө хойшо эдэ механизмуудынь миин хэбтэнэ.

Гадна, модо бутарган урадхуулга дээрэ худэлмэришэнэй хүсые зүбөөр эмхидхэхэ, участогуудые пикедүүд болгон таһалжа, модо урадхуулгые поточноор ябуулга онсо удхашанартай байһаниичь мэдээжэ. Тиибэшье, модо урадхуулагшадай ажалые зүбөөр эмхидхэхэ, ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ талаар хэмжээнүүд мүнөө хүрэтэр абтаадүй. Эндэ ажалладаг модо урадхуулагшадай олониинь зэмсэг хэрэгсэлнүүдээр (багорнууд, бээлэй, сабхи гэхэ мэтээр) гүйсэд дүүрэн хангагдаагүй, тиимэһээ гүнзэгы уһан соо байшаһан модые нюсэгэн гараараа түлхижэ, урадхуулха баатай болоно.

Тиихэдэ, модо урадхуулгада ерэһэн сезоннигуудта ёһотой һайн услови байгуулагдаагүй зандаа. Мүнөө модо урадхуулга эхилһээр эгсэ һара болобо. Теэд, энэ үе соо нэгэшье модошон салингаа абаагүй байха юм. Эндэ хэдэн үбшэн хүнүүд бии. Тэдэнэртэ медицинскэ туһаламжа үзүүлэгдэнэгүй. Юуб гэхэдэ, модо урадхуулгын конторо медикамент, шарха боолгын материалнуудые абахаяа арсаһан байшоо. Тэрэшэлэн Хориин леспромхозой ОРС-ын начальник нүхэр Хрюкинэй гэмээр худалдаа наймаан эндэ таһалдана. Жэшээнь, «Ойн нуур» гэжэ участогта майн 21—22-то хилээмэ худалдалга таһалдаһан байгаа.

Эдэ бүхы дутагдалнууд модо урадхуулгын ябасада ехэхэн һаад татаһан байна. Дээдэ-Үдын участок дээрэ ажалладаг модо урадхуулагшадай һүүлэйнь группа 20 үдэрэй туршада миил 5 километртэ ябаад байна. Тиихэдэ, Куданай участогай пүүлэй группа энэ туршада 11 километртэ модо урадхуулаад байха юм.

Мүн тэрэшэлэн модо урадхуулгада ябаха колхознигууд-сезоннигуудаа олонхи аймагуудай колхозууд үшөө дүүрэнээр эльгээгээдүй байһаар. Жэшээнь, Хэжэнгын ба Яруунын аймагуудай колхозууд сезоннигуудайнгаа 50 процентыешье эльгээгээдүй. «Бурмонголлес» трестын хүтэлбэрилэгшэд эдэ бүхые мэдэжэ байбашье, дутуунуудаа усадхаха тухай ямаршье хэмжээ абанагүй. Энэ оной майн 19-дэ Дээдэ-Үдын ба Куданай участогуудта «Бурмонголлес» трестын эрхилэгшые модо урадхуулгын талаар орлогшо нүхэр Шеляпин ерэбэшье, эдэ дутагдалнуудые харангүй бусашоо. Модо урадхуулгада һаад тойбо хэһэн нүхэр Якищеногтошье зэмэ тохонгүй үнгэрһэн байна.

Модо урадхуулгын Үдын бассейн энэ жэлэй навигацида нэгэ миллионһоо холо үлүү кубометр модо урадхуулха юм. Теэд, энэ ехэхэн хэмжээнэй аад, арадай ажахын удхашанартай худэлмэри сезоной эхилһэнһээ хойшо хангалтагүйгөөр дүүргэгдэжэ байна. Энээниие саашадаа тэсэхын аргагүй.

Ушар иимэһээ, «Бурмонголлес» трестын хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Шатилов, Теплов, Шеляпин болон бусад «эшээнүүдһээ» гаража, сэхэ участогууд дээрэ оперативна хүтэлбэри бэелүүлхэ уялгатай.

Д. Санжимитыпов,
манай корреспондент.

Гээгдэлээ дарьı усадхаха

...влесосбыдэй» управлениин ...ьник нүхэр Шепелевэй даал...та тушаалдаа харюусалга ...йгаар хандаһан ба аппара...аа худэлмэрилэгшэдэй дунда ...й жаяг заршам һулаар та... дээрэһээнь, барилгын мо...дые хэрэглэгшэдтэнь эльгээхэ үнгэрэгшэ дүрбэн һарыч түсэб миил 71,3 процент дүүргэгдэһэн байна.

Нүхэр Шепелев энэ гээгдэлээ дары усадхахын тулада бэлэн болоһон модые вагондо ашаалха худэлмэриие эрид шангадхаха уялгатай.

ЯПОНИТОЙ БАТАЛХА ЭБЭЙ ДОГОВОР ТУХАЙ АСУУДАЛААР ХИТАДАЙ АРАДАЙ РЕСПУБЛИКЫН ПРАВИТЕЛЬСТВЫН НОТО

СССР-һээ Хитадай Арадай Республикада байгаа Посол Н. В. Рощин Японитой баталха эбэй договор тухай асуудалаар нотые Хитадай Арадай Республикын Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Чжоу Энь-лайһаа энэ оной майн 22-то абаба.

Тус нотын текстнь доро тунхаглагдаба.

«Г-н Посол,

Японитой баталха эбэй договор тухай США-гэй проект тушаа СССР-эй Правительствын хараа бодолые найруулан, Америкын Холбоото Штадуудай Правительствода Советскэ Правительствын эльгээһэн нотын копиие Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительствын Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерство СССР-һээ Хитадта байгаа посольствоор дамжуулан майн 9-дэ абаа гэжэ ехэ ханалтатайгаар Танда мэдээсэнэб. Энээнтэй дашарамдуулан, Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительство өөрынгөө баясхалан мэдүүлнэ.

Японитой баталха эбэй договор тухай США-гэй проект тушаа СССР-эй Правительствын хараа бодолые анхаралтайгаар шэнжэн үзөөд байхадаа, Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительство болбол Советскэ Правительствын хараа бодолынь Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительствын хараа бодолтой бүримүһэн таарана гэжэ тоолоно. Тиимэһээ, Японитой баталха эбэй договор тухай США-гэй проект тушаа СССР-эй Правительствын хараа бодолые, мүн Японитой баталха эбэй договор бэлэдхэлгэдэ хамаатай тодорхой дурадхалнуудыень Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительство бүрин дэмжэнэ.

1. Японитой баталха эбэй договорые бэлэдхэлгэ хадаа ямар-нэгэн правительствын хэрэг болохо ёһогүй, мүн ямар-нэгэн гүрэнэй правительство Японитой баталха эбэй договорые нэгэн талаһаа бэлэдхэн, хамаатай ондоо гүрэнүүдэй правительствонуудһаа асуулта хэхэ зэргэгүй, Японитой баталха эбэй договорой бэлэдхэлые хамаатай бүхы гүрэнүүдэй правительствонуудай ниитэ зорилго гэжэ хараха шухала, Японитой баталха эбэй договор зохёолго, Потсдамска хэлсээнэй үндэһөөр, дүрбэн гүрэнүүдэй —США, Англи, Хитад ба СССР-эй зүгһөө — бусад хамаатай гүрэнүүдэй хабаадалгатайгаар бэелүүлэгдэхэ ёһотой гэжэ, Японитой баталха эбэй договор бэлэдхэлгын гурим тухай асуудалаар Советскэ Правительство тон зүб дурадхал хэһэн байна. Гэхэ зуура, США-гэй Правительство Японитой баталха эбэй договорой проектые нэгэн талын ябуулгануудай үндэһөөр бэлэдхэһэн ба хамаатай гүрэнүүдэй правительствонуудтай зүбшэһэн хэбэртэйгээр ондоо Союзна гүрэнүүдтэ тэрэнээ баадхажа байна. Энэ хадаа Японитой баталха эбэй договорой бэлэдхэл тушаа даажа абаһан уласхоорондын уялгануудаа США-гэй эбдэһэн ябадал мүн.

Холбоото Штадуудай Правительство болбол Японитой эбэй договор баталха гуримые эбдэхэ гэжэ 1947 онһоо хойшо нэгэнтэбэшэ һэдээ, Японитой баталха эбэй договор дүрбэн гүрэнүүдэй — Хитадай, Советскэ Союзай, Великобританиин ба Холбоото Штадуудай гадаадын хэрэгүүдэй Министрнүүдэй зүблөөгөөр даб дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ ба бэлэдхэгдэхэ ёһотой гэһэн принципүүдые эбдээ гэжэ Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительство 1950 оной декабриин 4-нэй мэдүүлгэ соогоо зааһан юм.

Ямар-нэгэн гүрэнэй правительстваар нэгэн талаһаа зохёогдоод, Японитой баталагдаха болоһон эбэй договорой проектые зүбшөлхэ гэһэн һанамжа Хитадай Арадай Республикада хэзээшье байгаагүй юм, байнашьегүй.

Японско империализм 1931 оной сентябриин 18-да манай ороной үргэн ехэ территори дээрэ зэбсэгэй хүсөөр добтолон орожо, манай арадта хүн зоной ба материальна туйлай ехэ хохидол ушаруулһан юм. Найман жэлдэ хэһэн героическа дайнай — эсэргүүсэлгын ашаар хитад арад японско империализмые диилэһэн ба антияпонско дайнда илалта туйлаһан байна. Тиимэһээ, Японитой хэхэ эбэй договор бэлэдхэлгэдэ, зохёолгодо ба баталалгада Хитадай Арадай Республикын хабаадаха ёһотойнь тон элитэ.

Гэбэшье, США-гэй правительство болбол Японитой баталха эбэй договор бэлэдхэлгын худэлмэридэ Хитадай Арадай Республикые — хитад арадай үнэхөөрөө хуулита түлөөлэгшые хабаадуулхагүй гэжэ холодоо ухаагүй һэдэлгэ гаргана, энэнь хитад арад тушаа тон ехэ дайралта гээшэ, энээндэ хитад арадай хамаагүйгөөр хандаха арганьгүй. Японитой баталха эбэй договор Хитадай Арадай Республикын хабаадалгагүйгөөр бэлэдхэгдээд, зохёогдоод, гар табигдаад байбал, тэдээнэй удхынь ба үрэнүүдэйнь ямаршье байгаа һаа, хуули буса ба үнэнтэ бэшэдэ тоологдохо гэжэ Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительство хэдэ дахин мэдүүлһэн байгаа.

Японитой баталха эбэй договор бэлэдхэхэ худэлмэриһөө Хитадай Арадай Республикые, СССР-ые ба бусад Союзна гүрэнүүдые зайсуулха, тус договор бэлэдхэлгэ ба зохёолгые өөрынгөө гарта сүм эзэлэн абаха, тиигээд американска эзэмдэлгын засагаархидһаа Японии мүнөөнэй правительствын дуллыдаахай байһые хэрэглэн, эбэй договорой условинуудые США-гэй Правительствода ашагтайгаар, зонхилолгын гуримаар Японидо абхуулха гэжэ США-гэй Правительство али болохоор оролдоно.

Американска эзэмдэлгыч засагаархидай үгөөр байдаг Японии мүнөөнэй правительство японско арадай сүлөөтэ дура хүсэлые бэелүүлжэ шадахагүй, тиимэһээ США-гэй Правительстваар Японидо баадхагдаһан эбэй договорой условинууд японско арадта хашалан зоболон лэ ушаруулжа болохо байһаниинь тон элитэ.

2. Японитой баталха эбэй договорой американска проектын удха хадаа уласхоорондын шухала хэлсээнүүдые 1943 оной Каирска декларациие, 1945 оной Потсдамска декларациие ба 1945 оной Ялтинска хэлсээе бүдүүлигээр эбдэһэн ябадал мүн гэжэ СССР-эй Правительство тон зүбөөр заана.

США-гэй Правительство болбол Японие Союзна гүрэнүүдэй илаһан сагһаа хойшо, Япони тушаа Союзна гүрэнүүдэй ябуулдаг политикада хамаатай уласхоорондын тон шухала хэлсээнүүдые өөрынгөө ябуулгануудаар эбдэжэ эхилһэн байха юм. Союзна гүрэнүүд уласхоорондын тэдэ хэлсээнүүдэй үнлэһөөр, Японие эзэмдэхэ эрхые американска армида үгэһэн байгаа, гэхэ зуура, эзэмдэлгын уг зорилгонь японско милитаризмые усадхалгаар ба Японие демократизацилха ябадал бэелүүлгээр лэ хизаарлагдаха гэһэн байгаа. Теэд, Японидо американска эзэмдэлгын засагаархидай ябуулжа байгаа политикань, үнэндөө, японско милитаризмые яажашье һаа үлөөхэ, Японие демократизацилгада һаад хэхэ ябадалла зорюулагдана. Тиин, тус политикань дээрэ дурсагдаһан уласхоорондын хэлсээнүүдтэ таарахагүй ба хуули буса байна. Тайваниие ба Пескадорско аралнуудые Хитадтань бусааха, Кореядэ сүлөө ба бэеэ даааха байдал олгохо гэжэ уласхоорондын тэдэ хэлсээнүүд соо мүн лэ эли тодоор бэшэгдэнхэй. Гэбэшье, США-гэй Правительство Японии территори, материальна ресурснууд ба хүнүүлэй резервые хуули бусаар хэрэглэн, Кореядэ хуули бусаар, зэбсэгээр добтолон ороһон ба манай Тайваниие хуули бусаар, зэбсэгээр эзэмдэһэн байгаа. Эбэй договор тушаа США-гэй Правительствын проект хадаа таһалгаряагүй хэгдэжэ байгаа тэдэ хуули буса ябуулгануудые хуулита болгохо һэдэлгэ гаргаһан ябадал мүн.

Тайван ба Пескадорско аралнуудые Хитадтань бусааха тухайда Каирска деклараци соо бэшэгдэнхэй, үни шиидхэгдэһэн территориальна элэ асуудалнуудые дахинаа зүбшэн хэлсэхэ ямаршье үндэһэ баримта үгы гэжэ Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительство 1950 оной декабриин 4-нэй мэдүүлгэ соогоо зааһан юм.

Гэхэ зуура, Тайван ба Пескадорско аралнууд тушаа эрхэнүүдһээ Япони арсана гэхэ тэдысэ хэлэгдээд, харин Тайваниие ба Пескадорско аралнуудые Хитадтань бусааха тухай нэгэшье үгэ США-гэй Правительствын проект соо дурдагдаагүй байна.

Манай Тайваниие хуули бусаар удаан саг соо эзэмдэхэ ба энээниие сэрэгэй база болгохо, тиигээд Хитадай Арадай Республикада эсэргүү агрессилээ саашанхи алхам хэхэ гэжэ США-гэй Правительствын эрмэлээдэгынь тон эли байна.

Тэрээнһээ гадна, Люцю (Рюкю) аралнууд, Сяолиюаньцюндао (Бонин) аралнууд, Люхуанцюньдао (Болкано) аралнууд, Наньняодао (Маркус) арал, Сичжидао (Розарио) арал ба Чжунчжиняодао (Парес Вела) арал Америкын харгалзалгын системэдэ орохо ёһотой гэжэ, Союзна гүрэнүүдэй хоорондо хэгдэһэн уласхоорондын хэлсээнүүдэй нэгэн сооншье бэшэгдэнхэй байхагүй.

Дээрэ дурсагдаһан аралнуудта Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин харгалзалга тогтоохо гэһэн хэбэртэйгээр, США-гэй Правительство болбол тус аралнуудые США-гэй зонхилолгодо үгэхэ, ондоогоор хэлэбэл, тэдэниие өөрынгөө гарта эзэлэн абаха асуудал сэхэ табиһан байна.

Уласхоорондын хуулинуудые тоологгүй США-гэй Правительствын шунахай агрессиин ба территориальна эзэмдэлгын зэрлиг панаашалганууд эндэ эли тодоор харагдаа.

Хитад арад милитаристска Японии тон хэрзэгы шэрүүн агрессидэ дайрагдаһан ба японско агрессорнуудтэ хэнһээшье удаан саг соо эсэргүүсэн тэмсэһэн байна, тиимэһээ японско милитаризмые һэргээлгэдэ эсэргүү эгээн эрид шууд тэмсэнэ.

Японско милитаризмые үндэһөөрнь үгы хэхэ шухала гэжэ Япони тушаа Союзна гүрэнүүдэй уласхоорондын тэдэ хэлсээнүүд соо нэгэнтэбэшэ заагдаһан байха юм, гэбэшье Японитой баталха эбэй договор тушаа американска проект хадаа японско милитаризмын һэргэхэ ябадалые зайсуулха ямаршье найдуулга хэнэгүй, мүн японско зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хэмжээе оройдоо хизаарланагүй.

США-гэй Правительство хадаа милитаризмые үндэһөөрнь усадхаха бэшэ, харин Японии территориие база болгон, японско арадые дайнай хүнэһэн болгон ашаглахын, тус милитаризмын Корея дэхи, Хитадтахи ба Азиин ондоошье оронуудтахи американска агресси үргэлжэлүүлгын ба үргэдхэлгын зэбсэг болгохын тула һэргээхэ уг зорилготой байһаниинь элитэ.

Тиимэһээ, эб найрамдалай договорто гар табигдаһанай һүүлээршье эзэмдэлгынгээ сэрэгүүдые Япониһоо гаргаха гэжэ США-гэй Правительство оройдоо бодоногүй, харин, Японитой эбэй договор баталһанай хойто тээшье, Японие эзэмдэхэ ябадалаа хизаарлагдаагүй болзор соо үргэлжэлүүлхэ хизааргүй эрхэ туйлаад байна. Японие американска сэрэгүүдэй хуули бусаар эзэмдэһэн ябадалые хуулита болгохо ба удаан саг соо эзэмдэгдэхэ статудта Японие оруулха гэжэ США-гэй Правительство оролдоно.

Японитой баталха эбэй договор тушаа США-гэй Правительствын проектнь, тэрэнэй удха дээрэһээ мэдэхэдэ, Японидо эсэргүү дайнда Союз баталһан гүрэнүүдэй уг зорилгодо тон харша байна, Япони тухайла Союзна гүрэнүүдэй баталһан уласхоорондын хэлсээнүүдые һандаргана, союзна гүрэнүүдэй интересүүдтэ хоро хүргэнэ, японско арадай дура хүсэлые эбдэнэ гэжэ энээн дээрэһээ харахаар болоно. США-гэй правительство эбэй договор тушаа энэ проект соогоо нэгэл зорилго табина, юуб гэбэл— Азиин оронууд тушаа өөрынгөө агрессивнэ ябуулгануудые үргэлжэлхын ба үргэдхэхын тулада японско милитаризмые һэргээхэ гэнэ, энэнь милитаристска Японии агрессиие бэеэрээ үзэһэн хитад арадта ба Азиин хэдэн зуун миллион хүнүүдтэ тон харша байна.

3. Японитой баталха эбэй договорые бэлэдхэхэ тушаа Советскэ Правительствын хэһэн тодорхой дурадхалнуудые Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительство бүрин һайшаан, дэмжэнэ.

Япони тухайда Союзна гүрэнүүдэй хэһэн уласхоорондын шухала хэлсээнүүдэй — Каирска декларациин, Ялтинска хэлсээнэй ба Потсдамска декларациин үндэһөөр, Японитой эбэй ниитэ договор шадаал һаа түргэнөөр баталагдаха ёһотой, гэхэтэй хамта, Японитой баталха эбэй договорой проектнь дүрбэн гүрэнүүдэй — СССР-эй, Хитадай Арадай Республикын, США-гэй ба Англиин түлөөлэгшэдөөр, дальневосточно комиссиин гэшүүн оронуудай бултанайнь хабаадалгатайгаар зохёогдохо ёһотой гэжэ Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительство, СССР-эй Правительстводал тон адляар, хэзээ бүхэндэ шухалашалан дурадхадаг байгаа. США-гэй правительство Японитой эбэй түгэс договор баталалгые хойшонь татаха гэжэ 1947 онһоо нааша нэгэтэбэшэ һэдэһэн байна гэжэ, Японитой эбэй түгэс договор баталалгые 1950 онһоо хойшо нэгэтэбэшэ таһаллуулан, Японитой эбэй хэлсээнүүдые хэхэ талаар нэгэн талын ябуулгануудые эрхилнэ гэжэ Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительство хэдэн дахин сэхэ зааһан байха юм.

Хани барисаан, союз ба харилсан туһалалсаха тухай 1950 оной февралиин 14-дэ баталагдаһан Хитадай-Советскэ договор соо, Японитой эбэй түгэс договор баталха зорилго бэелүүлхэ ябадал хангахын тулада, иигэжэ эли тодоор бэшэгдэһэн байна гэбэл: Хитад ба СССР хадаа «дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ Союзна байһан ондоо гүрэнүүдтэй хамтадаа, Японитой эбэй договор баталагые харилсан зүбшөөрэлсэлгын гуримаар шадаал һаа богонихон болзор соо туйлаха уялга абана».

Хитад арад японско милитаризмын һэргээгдэхэ ябадалда эрид шууд эсэргүүсэн тэмсэнэ, тиихэ зуураа эб найрамдал, демократи ба гүрэнэй бэеэ дааха байдал хүсэдэг японско арадай эрмэлзэлгэнүүдые бүрин һайшаана. Гадаадын нүлөөнһөө сүлөөрһэн, бэеэ даaһан, демократическа, эб найрамдалла дуратай Япони хадаа Азида ба бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай горьтой нүхэсэл болохо байгаа гэжэ хитад арад ехээр этигэнэ. Тиимэһээ, Каирска, Потсдамска декларацинуудһаа, Ялтинска хэлсээнһээ эшэ абажа, Японитой эбэй үнэн зүб, сэсэн договор баталхын тулада СССР-эй Правительствын зааһан иимэ табан гол зорилгонуудые Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительство бүримүһэн зүбшөөрнэ гэбэл:

«А. Япони хадаа эб найрамдалда дуратай, демократическа, бэеэ дааһан гүрэн болохо ёһотой;

Б. Италитай баталһан эбэй договор соо хараалагдаһан мэтээр, Японии хүн зондо демократическа эрхэнүүд хангагдаха ёһотой, арадай демократическа эрхэнүүдые хаһаха зорилготой политическэ, сэрэгэй гү, али сэрэгэй тухэлтэй организацинуудай бии байха ябадал тохёолдуулха ёһогүй;

В. Италитай баталһан эбэй договор соо хараалагдаһанда адляар, японско милитаризмые һэргээлгэдэ эсэргүү найдамжа болгон өөрыгөө хамгаалха эрилтэнүүдһээ үлүү гарахагүйгөөр японско зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хэмжээе хизаарлаха ябадал договор соо тодорхойлогдохо ёһотой;

Г. Амгалан ёһоной экономикоёо хүгжөөхэ хэрэгтэнь Японидо ямаршье хизаарлалтанууд хэгдэхэгүй;

Д. Ондоо гүрэнүүдтэй Японии хэхэ худалдаа наймаан тушаа алибаа хизаарлалтанууд болюулагдаха».

Дээрэ дурсагдаһан гол зорилгонуудые бэелүүлгэ тодорхойгоор хангахын тулада, Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительство болбол Союзна алишье гүрэндэ эсэргүү шэглүүлэгдэһэн коалицида Японии орохо ябадал хоримжолхо гэжэ, Японитой эбэй договор баталһанай һүүлдэ нэгэ жэлһээ оройтонгүй эзэмдэлгын бүхы сэрэгүүд Япониһоо гаргагдаха гэжэ, Японидо өөрынгөө зэбсэгтэ хүсэнүүдые гү, али сэрэгэй базануудые үлөөхыень ямаршье гүрэндэ зүбшөөгдэхэгүй гэжэ, Японитой эбэй договор баталһан гүрэнүүд хадаа Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида оролгодонь Японие бултадаа дэмжэхэ ёһотой гэжэ эбэй договор соо бэшэгдэһэн байха ёһотой гэһэн СССР-эй Правительствын дурадхалнуудые Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительство бүримүһэн зүбшөөн, дэмжэнэ.

Япони тухай асуудалые эб найрамдалай ёһоор шиидхэлгэ — дальневосточно мүнөө сагай проблемэнүүдые шиидхэлгэдэхи гол шухала зүйл мүн, Японитой эбэй түгэс договор баталха худэлмэри хойшолуулашагүй болонхой гэжэ Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительство хэзээ бүхэндэ тоолодог байгаа. Энээниие үндэһэ болгон, Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительство Советскэ Союзай Правительствын дурадхалые бүримүһэн зүбшөөрнэ гэбэл: «Японитой хэһэн дайнда өөһэдынгөө зэбсэгтэ хүсэнүүдээр хабаадаһан бүхы гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдые Японитой баталха эбэй договор зохёолгын бэлэдхэлэй худэлмэридэ хандуулха ябадал хараадаа абажа, эбэй договорой проектые эб найрамдалай конференциин үзэмжэдэ табихаар бодомжолон, Японитой баталха эбэй договор бэлэдхэжэ эхилхын тула США-гэй, Хитадай, Великобританиин ба СССР-эй түлөөлэгшэдэй составтай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Соведэй сессиие 1951 оной июньдэ гү, али июльдэ зарлаха».

Ехээр хүндэлдэг байһанаа, энэ ушараар дашарамдуулан, господин Посол, Танда мэдүүлнэб.

КНР-гэй гадаадын хэрэгүүдэй Министр —ЧЖОУ ЭНЬ-ЛАЙ.
1951 оной майн 22, Пекин город».
(ТАСС).

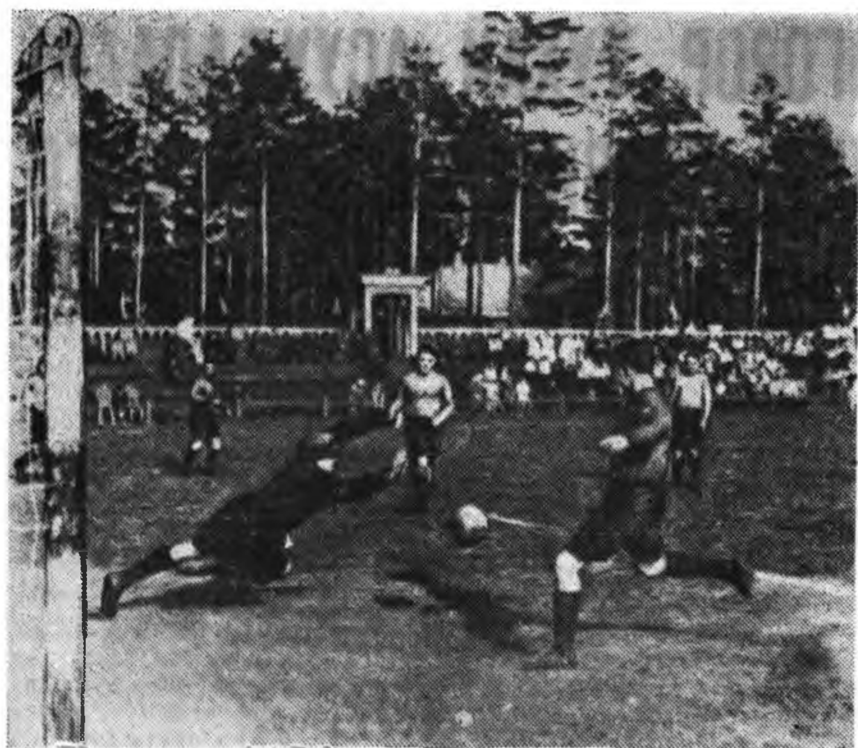

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: футболоор сибирскэ зоныи нэгэдэхи разрядта РСФСР-эй түрүү һууриин түлөө «Локомотив» (Улан-Удэ)—«Металлург» (Сталинск) командануудай наадалга болоно байна.

Е. Кондратьевай фото.

Спорт

Улан-удынхидай амжалта

Футболоор сибирскэ зоныи 1-дэхи разрядта РСФСР-эй түрүү һууриин түлөө футбольно матч БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ майн 27-до болобо. Эндэ «Локомотив» (Улан-Удэ)— «Металлург» (Сталинск) командануудай түрүүшын уулзалга болоо.

Стадион дээрэ наадалай эхилхэ бүри үды байхада хүн зон олоороо суглараад, матчын захалхые хүлеэжэ ядан байба.

Үдэшын 6 час. Энэ үедэ футболистнууд маршын гоё һайхан хүгжэм доро хойно хойноһоо һубарилдан, түргэн солбоноор гүйлдэн полидоо гарана. Тэдэнэй мэндэшэлэлдээн, баярта уулзалга харагшадай нэрьемэ удаан альгаташалгаар угтагдана.

Матчын эхилхэ сигнал судьягай үгэхэтэй зэргэ, футболистнууд хаха бутаран, бүмбэгэ буляалдажа ороно. Матчын эхинһээ улан-удынхид эдэбхи ехэтэйгээр наадажа, айлшадайнгаа ворота шадар шанга тулалдаа хэнэ. 20 минута болоод байхада улан-удынхид металлургынхидай ворота руу түрүүшынгээ бүмбэгэ оруулжа, тоо нээбэ. Удангүй, 3—4 минута үнгэрөөд байхада, манайхид удаа лараалан айлшадайнгаа ворота руу үшөө хоёр дахин бүмбэгэ оруулаа. Тиин, наадалай түрүүшын хахадынь хоёр талын шанга тулалдаагаар үнгэржэ, улан-удынхидай талада 3:0 гэһэн тоотойгоор дүүрэбэ.

Наадалай 2-дохи хахад баһал шанга тулалдаатайгаар эхилбэ. Металлургынхид добтолго хэжэ, улан-удынхидай воротада хэды дахин дүтэлбэ. Тиигэбэшье, «Локомотивай» вратарь А. Боболев шадабаритай бэрхээр наадажа, айлшадай нэгэшье бүмбэгэ табибагүй.

Матч дүүрэхэ дүтэлжэ байба. Улан-удынхид гэнтэ добтолжо, металлургынхидай ворота руу үшөө нэгэ бүмбэгэ оруулжа, 4:0 гэһэн тоотойгоор наадаяа дүүргээ.

Тус матчда хоёр талаһаа ехэ шадабаритайгаар наадабашье һаа, металлургынхид бэлэдхэлэй талаар улан-удынхидһаа нилээд доошо байгаа. «Локомотивай» футболистнууд Б. Черепанов, И. Малык, М. Захаров гэгшэд илангаяа шадабаритайгаар наадана.

Д. Дабаев.

Үрэй үһые хэрэглэнэ

Кяхтын аймагай Ехэ-Нугын колхоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хонишод сабшалан дээрээ үбһэ ногоо элбэгээр ургуулхын тулада ехэхэн оролдоло гаргана.

Энэ жэлдэ Сүхэ гол үерлэжэ, үһанинь һабаһаа ехээр халяа. Хонишод канава һубаг татажа, үерэй үһаар 400 гектар сабшалан үһалаа. Гадна, тэдэнэрэй хүсөөр 600 тэргэ наг шэбхэ сабшалан дээрэ тараагдаһан ба сабшалангай шулуунууд сэбэрлэгдэһэн байна.

Д. Цыбиков.

Ч. НАМЖИЛОВ

МАНАЙ НҮХЭД

1. ДУЛМАСУУ

Харанхы үглөөгүүр сууряатай..
Хүнэргүүдэй һэнжэ хаһхинана.
Хирэгүй сагаан халаадуудтай
Хэдэн һаалишад һубарилдана.
Булхаргахан хасартай
Дулмасуу
Булганһаа эртэлэн ажалдаа.
(Нюусаар таанадтаа дуулгаһуу:
Нүхэртэй болохо юм һаядаа).
Хашаагайнь баруун тээхэнһээ
Харахадаш угаа зохидхон:
Харагша үнеэнэйнь
хүхэүүдһээ
Хааяса шааяна һүн-горхон.
Басаган дүүхэймнай баяртай,
Баяр дээрээшье баяртай —
Түрынгөө үдэрэй урда тээ
Түсэбөө дүүргэхэнь лабтай.

2. КОЛХОЗОЙ АНГУУШАН

Шэрэлдэнги бүтүү тужа соо
Шэнэхэн хирмаг саһан.
Асатана урагша-хойшоо
Ангуудай «халуун» харгыхан.
Хүнгэнөөр мүшэр ирасагаан,
Хүнэй марьяханнь харагдаа һэн.
Удабашьегүй—бууган абяан..
Унашаба ха даа нэгэ ан.
һагдаагар һүүлhээнь абамсаараа,
һэжэрээд бэhэндээ хабшуулаа
Хэрмээр бэеэ тойруулшаһан
Колхозойн сутай ангуушан.

3. БАРИЛГА ДЭЭРЭ

Харуул, хюрөө зэмсэгтэн—
Комсомольско бригада
Балсангуудаа эршэдхэн,
Байса шэглэн гараад даа.
...Хүүенэ, шааяна хюрөө
Хүдэршүүлэй дуран соо.
Хэдэн олон бревно
Хибэдэhэ сасан эсхүүлшоо.
Дабтамал булад һүхөөрөө
Дамбын сабшахынь харагты:
Арбан тээшээ зомгооһоор
Адхаран шэдэлнэ забдагүй.
Салуу добын үбсүүн дээр
Сагаан хашаяа жэрылгэн,
Томохон городой түсэбөөр
Түрүүшын ордон үндыхэнь.

4. СЭСЭГ

Танил дүүхэйн сонхо дээр
Таримал сэсэг һуулгаатай,
Задаржа гоёдр надхаадүй
Заахан ногоон зангилаатай.
Торгон намаагайнь хүбөөгөөр
Тооһо, шорой халдахагүй.
Аятай хангал үнэрөөр
Анхилхадажа һалахагүй..
Алтан наранай элшэдэ
Амтатайханаар таалуулхадаа
Удангүй энээхэн эшэдэ
Улаан залаань бултайхал даа.
Дуулим хабарай ерэхэлээр
Дүүхэй сонхоё нээхэл даа—
Ургуулһан сэсэгтээ зэргэлдэ,
Уриханаар минһэн энеэхэл даа.

Тибедтэй хэлсээнэй баталагдаһан тушаа Мао Цзе-дунай мэдүүлгэ

ПЕКИН, майн 28. (ТАСС). Синьхуа агентствын дамжуулһанай ёһоор, Хитадай Арадай Республикын арадай Центральна правительствын ба Тибедэй нютагай правительствын хоорондо хэлсээн баталагдаһанай хүндэлэлдэ зорюулагдаһан уулзалга дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, түрүүлэгшэ Мао Цзе-дун иигэжэ мэдүүлбэ:

«Хитадтахи элдэб национальностьнууд хэдэн зуун жэлэй турша соо нэгэдүүлэгдээгүй байгаа. Жэшээлхэлэ, хитад арад ба түбэд арад хоорондоо таһаранги байба. Тиимэ таһаранги байдал түбэд арадай өөһэдынь дундашье бии байгаа. Энэ хадаа Манжын хархис правительствын ба Чан Кай-шиин правительствын захиргаалһанай хойшолон, тэрэшэлэн империалистическэ хорото аашануудай ба хахаралга бутаралга үүдхэгдэһэнэй хойшолон гээшэ.

Далай-ламын хүтэлбэрилдэг хүсэнүүд, мүн Панчен ламын толгойлдог хүсэнүүд мүнөө арадай Центральна правительствотай нэгэдээ. Энэ хадаа империалистическэ зонхилолгые ба дотоодын хархис этэгээдүүдэй зонхилолгые хитад арадай хобхо сохин унагааһанай һүүлээр лэ туйлагдаба. Энэмнай— нэгэ талань нүгөөдэеэ хашаһан ябадал бэшэ, харин ахадүүгэй нэгэдэл мүн. Иимэ нэгэдэл бүхы бүлэгүүдэй хамтын хүсэлэлгын ашаар туйлагдаа. Мүнөө энэ нэгэдэлэй үндэһөөр манай хамаг национальностьнууд бүхы талаараа — политическэ, экономическа ба культурна талаараа хүгжэлгын ба һалбаран бадаралгын замаар ябаха байна».

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, майн 28. (ТАСС). Арадай армиин частьнууд Хитадай һайндуратантай нигта харилсаатай ябажа, дайсанай үсэд шанга контрдобтолгонуудые бүхы фронтонууд дээрэ гэдэргэнь сохёод, урда зээлһэн позицинуудаа бэхижүүлбэ.

Майн 28-да дайсанай 3 самолёт буудажа унагаагдаа.

Кернер—Австриин президент болобо

ВЕНА, майн 28. (ТАСС). Австриин президентые һунгаха һунгалтын хоёрдохи турай даб дээрэхи дүнгүүдые һунгуулиин главна комисси тунхаглаба. Һунгалтаданъ 4.365.127 һунгагшад хабаадаа, энэнь һунгуулиин эрхэтэй нюрнуудай 96 процент болоно. Социалистическэ партиин кандидат Кернертэ (энээнии компарти ба бусад прогрессивнэ партинууд дэмжээ) 2.172.806 голос, «Арадай парти» гэдэгэй кандидат Глейснертэ — 2.004.290 голос үгтөө. 188.031 бюллетень үнэнтэбэшэ гэжэ тоологдобо.

Тиимэһээ, Вена городой бургомистр Теодор Кернер Австриин президентээр һунгагдаа.

Филиппинын национально-сүлөөлэлгын армиин ба правительственна сэрэгүүдэй хоорондо байлдаанууд болоно

НЬЮ-ЙОРК, майн 28. (ТАСС). Ассошиэйтед пресс агентствын корреспондентын Манилаһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, Кларк-Филдэхи (Филиппинын столица Манилаһаа 40 милиин газарта) американска аэродромһоо урдуур 2 милиин хараанда Филиппинын национально-сүлөөлэлгын армиин ехэ хүсэнүүд правительственна армиин частьнуудтай байлдаа хэжэ байна.

Американска алуршадай ааша

ПЕКИН, майн 26. (ТАСС). Бактериологическа дайнда бэлэдхэн американска агрессорнуудай хэжэ байгаа гэмтэ муухай ябуулгые элишэлхэ зуураа, Синьхуа агентство мэдээсэнэ:

Бактериологическа дай эрхилхэ талаар американскуудай хэжэ байгаа туршалгануудтухайда Ассошиэйтед пресс агентствын дамжуулһан үшөө нэгэ мэдээсэл һая абтаа. Туршалга хэхэ зүйлнүүд болгон корейскэ сэрэгэй пленнигүүдые хэрэглэнэ гэжэ тэрээн доторнь элгэдэнэ.

Уласхоорондын шэнжэлэл

АЗИДА ДАЙ ҮРГЭДХЭХЭ ГЭЖЭ США ОРОЛДОНО

Хиталай Аралай республикада эд товар үгэлгэлэ эмбарго (хориможолол) хэхэ тухай ООН-эй Генеральна Ассамблейн американска «олонхидой» гаргаһан хуули буса шэнэ шиидхэбэридэ уласхоорондын демократическа олониитэ гүнзэгы ехээр дураа гутаба. Энэ бузар муухай резолюци хадаа США-гэй зонхилхы бүлэгүүдэй хашалтаар абтаһан ба Корейдэ американска империалистнуудай хэжэ байгаа дайниие үргэлжэлүүлхэ, үргэдхэхэ ябадалда зорюулагданхай.

США-гэй, Англиин ба Франциин империалистнууд болбол Хитадай арадай республикада ба Азиин эрхэ сүлөөдэ дуратай бүхы арадуудта эсэргүү зорюулагдаһан эдэ харша ябуулгануудайнгаа удхашанарые тон һайса мэдэнэ. Үнгэрэгшэ неделидэ эдэ державануудай сэрэгэй хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөөн Сингапурта боложо, тэрээн дээрэ, «Таймс» гэжэ англиискэ газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, «стратеги тухай юрэнхы хэлсээн» баталагдаа.

ООН-дохи Англиин түлөөлэгшэ Джебб эмбарго хэлгые «аюултай акци» гээшэ гэжэ апрелиин 9-дэ нэрлэһэн байгаа. Гэбэшье, американска сенадай нүлөөгөөр мүнөөхи Джебб хадаа англиискэ правительство болбол энэ бузар муухай ба хуули буса американска шиидхэбэриие «бүхы сэдьхэлээрээ» дэмжэнэ гэжэ майн 14-дэ мэдүүлээ.

Американска агрессорнуудай ябуулгань империализмын шэнэ шэнэ диилдэлгэнүүдтэ, эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ дааха байдалай түлөө тэмсэлдэнь Азиин үргэн арад ниитые жагсаалгада хүргэхэһөө ондоо ямаршье юумэндэ хүргэхэ ёһогүй. Энээн тушаа Вьетнамай ажалай партиин генеральна секретарь Труонг Шин гэгшын апрелиин 28-да хэһэн мэдүүлгэ онсо удхашанартай. Труонг Шин иигэжэ хэлээ: бидэнэр гансаараа тэмсэнэ бэшэбди. Манай эсэргүүсэлэй хүдэлөөе бүхы дэлхэйн арадуудай дэмжэжэ байһаниинь мэдээжэ... Французска колонизаторнуудые усадхахын ба американска интервентнүүдые намнахын түлөө эсэстээ хүрэтэр тэмсэхээр бидэнэр эрид шиидэнхэйбди.

ФРАНЦИДАХИ БА ИТАЛИДАХИ РЕАКЦИИН ГААРАЛГА

Һүүлэй үдэрнүүдтэ үзэгдэжэ байгаа баримтанууд хадаа эб найрамдалай түлөө, Америкын зүгһөө Баруун Европые эзэмдэлгэдэ эсэргүүгээр дэлгэрһэн арадуудай хүдэлөөнэй таһалгаряагүйгөөр ургажа байһаниие эли тодоор гэршэлнэ. Үргэн ниитэ арадууд болбол өөһэдынгөө хүсэнэй хэды шэнээн ехэ байһаниие улам бүри мэдэрнэ. Баруун Германиие ремилитаризацилгада эсэргүү арадай һанал суглуулгые Аденауэрэй «правительствын» официальнаар хоримжолһон ябадал хадаа энэ шухала хэмжээ-ябуулга үнгэргэлгые зогсоожо шадаагүй. Италиин олон томо томо заводуудай хүдэлмэришэд итальянска эсэгэ ороной промышленностиие хороолгодо өөһэдынгөө эрид шиидэнги ябуулгануудаар һаад хэжэ байна. Французска транспортнигууд, газова заводуудай ба электростанцинуудай хүдэлмэришэд салин тухай асуудалаар буулта хэхэ ябадалда правительствые баадхаа. Эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөндэ улам бүри үргэн олон арад зон элсүүлэгдэнэ. Ажалшад болбол эб найрамдалай хамгаалгын хэрэгые өөһэдынгөө гарта абажа шадабалнай, империалистнуудай түсэбүүд эбдэгдэхэ гэжэ мэдэнэ. Һаяхан Лондондо болоһон эб найрамдалай тала баригша эхэнэрнүүдэй конференци дээрэ эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй гэшүүн С—О. Дэвис үгэ хэлээ. Тэрэ иигэжэ мэдүүлээ: хэрбээ Англиин бүхы эхэнэрнүүд «дэлхэйн гурбадахи дайнай тэдэнэртэ юу асарха байһаниинь дүүрэнээр мэдэрээд байгаа һаа, тон ехэ хүсэтэй протест тэдэнэр хэжэ, эб найрамдал сахиха тушаа хэмжээ абаха ябадалда манай гүрэнэй бүхы ажал-ябуулгашадые баадхажа шадаха байгаа».

Эдэ условинуудта империалистическэ буржуази болбол фашизмын аюулта замда гарахые һэдэнэ. Агрессорнууд хадаа орон доторо хүдэлмэришэн ангиие урид шалан «номгоодхонгүй», демократическа хүдэлөөниие даранги дай эхилжэ шадахагүй байна.

Эгээ иимэһээ дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр демократическа хүсэнүүдэй тон ехээр ургаһан Баруун Европын эгээн томонууд хоёр оронуудай — Франци ба Италиин фашистска реакци эдэбхижэжэ байна. США-гэй зонхилхы бүлэгүүд хадаа эдэ оронуудта дэлгэржэ байгаа эб найрамдалай түлөө, дайнда эсэргүү арадай хүдэлөөниие заатагүй дараха гэһэн захиралта тус оронуудтахи өөһэдынгөө түлөөлэгшэдтэ үгөө.

Италида майн 27-до ба июниин 10-да муниципиальна 5.137 соведүүдтэ һунгалтанууд болохо байна. Демократическа лагерь болбол тус соведүүдэй олонхидонь хуулита ёһоор һунгаглаһан олонхиие мүнөө эзэлжэ байна. Американска заабаряар абтаһан һунгуулиин шэнэ хуули хадаа һунгалтада нэгэ нэгээрээ ямаршье илалта туйлажа шадахагүй байһан тулаланъ реакционно бүхы партинуудые нэгэдхэхэ, «блок болгохо» гэһэн удхатайгаар зохёогдонхой. Тэдэ партинууд хадаа һунгалтануудта абаһан голосуудаа жүүлик ёһоор «хамтаруулха», Генуй, Турин, Венеци, Флоренци ба бусад томо томо городуудай муниципалитедүүдһээ арадта этигэглэжэ ба дэмжэгдэжэ байдаг коммунистнууд ба зүүн тала бариматһан социалистнуудые зайлуулха гэжэ бодомжолно. Христианско-демократическа парти болбол эгээ иимэ аргаар өөрынгөө зонхилхы байдалые бэхижүүлжэ, американска империалистнуудай аша туһын тулада яаралтайгаар зэбсэгжэлгые улам ехээр түргэдхэхын тула гараа сүлөөлхэ гэжэ найдана.

Июниин 17-до французска Национальна суглаанда һунгалтанууд болохо байна. Энэ хадаа Италидахи муниципиальна соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта орходоо нилээд ехэ удхашанартай. Францида мүн лэ конституциие бүдүүлигээр эбдэн блок хэхэ системэтэй һунгуулиин мэхэ гохото хуули баталагдаһан байна. Энэ хуули хадаа Национальна суглаанда эгээн олон тооной мандадуултай Франциин эгээ томо политическэ партида, коммунистическэ партида элитээр эсэргүү зорюулагданхай. Реакционно партинууд болбол өөһэдынгөө списогүүдые «нэгэдүүлхэ» тухай уридшалан соносхожо, компартиин списогэй түлөө голосуудай 49 процентыншье үгтэһэн байгаа һаа, ямаршье департаментһаа парламентда нэгэшье коммунистые эльгээхэгүй гэжэ эрмэлзэнэ. Бусад 14 партинууд һунгуулиин нэгэдэмэл блок болоод,— голосуудай оройдоо 5—10 процентые тэдэнэй нэгэнэйшье абаа һаань, һунгалтануудта туйлаһан өөһэдынгөө «илалта» тухай соносхохо байна.

Французска реакци хадаа фашистска диктатор де Голльдо харгы сэбэрлэжэ байна гэжэ һүүлэй үедэ хэлэһэн өөрынгөө үгэнүүд доторoо Франциин компартиин секретарь Жак Дюкло харуулһан байна. Имагтал компарти Франциин бэеэ дааха байдалай түлөө, эб найрамдалай түлөө, арадай ажана тэнигдэн байдалай түлөө тэмсэжэ байгаа французска патриодуудай ёһотой национальна парти байһанаа һунгалтанууд дээрэ харуулха байна. Франциин бүхы үнэн хүсэнүүд—эб найрамдалай тала баригша бүхы хүнүүд компартиие тойрон нэгэлжэ байна. Хэдэн олон мянган хүдэлмэришэд, таряашад, интеллигентүүд, албахаагшад французска арадай ажабайдалай интересүүдые иимэ та хамгаалжа байдаг компартиин списогэй түлөө голосовалха байһанаа митингнүүд болон суглаанууд дээгүүр мэдүүлээ.

Фашистска журамуудые байгуулан Баруун Европын оронуудта өөһэдынгөө засагые бэхижүүлхэ гэһэн американска империалистнуудай һэдэлгэнүүд хадаа империалистическэ лагериин хэлы шэнээн һула дорой байһанай нэгэ гэршэнь мүн. Эдэ һэдэлгэнүүд хадаа американска булимтарагшадта дураа гуталгые бүри үргэдхэжэ байна.

БОЛИВИДА БОЛОҺОН ФАШИСТСКА ПЕРЕВОРОТ

Боливида һаяхан болоһон событинууд хадаа США-гэй мэдэл оробол юунэй болохо байһые бүхы дэлхэйн арадуудта эли тодоор харуулжа үгөө. Уолл-стридһээ экономическа хүсэд дулдыдажа байдаг энэ латино-американска орондо майн 16-да засагые сэрэгэй «хунтын» гартаа абаһаниие мэдээжэ. Энэ хадаа президентскэ һунгалтануудай үелэ болоһон байха юм. США-гэй зонхилхы бүлэгүүд хадаа һунгалтанууд дээрэ демократическа хүсэнүүд илалта туйлахань гэжэ айһан байгаа. Тэрээнэй эсэстэ фашистска переворот элитээр хэгдэжэ, американцуудта бэеэ худаллаһан сэрэгэй бүлэг авантюристнууд засагые хүсөөр гартаа абаа.

Боливийскэ «переворот» хадаа «доллароой ба шиидамай дипломатиин» хэрэг мүн гэжэ үнгэрхэ... Урда Америкын буржуазна... лэд нэгэн һаналаар тэмдэглэ... «Ла эпока» гэжэ аргентинскэ газетэ Боливида болоһон событинуудые «эгээ гашуудалтай ба... хэбтэр юумэ гээшэ» гэжэ нэрэ... «Нотисиас Графикас» газета... бол эдэ событинуудта зорю... «империализмын хюмһануудай... вийскэ арадые дахяад бэ... гэһэн гаршагтай статья тол...

Боливида болоһон фашистска переворот хадаа Уолл-стридэй ... надууд Латинска Америкын ... нуудтахи улам бүри ургажа ... һан антиимпериалистическэ ... лөөе алибүхы аргаар һаатуул... һэдэжэ байна гэжэ гэршэлнэ.

Б. ЛЕОНТЬЕВ.

Харюусалгата редактор
Б. А. ОЧИРОВ

Бурят-Монголой республиканска культурно-гэгээрэлэй һургуули нэгэдэхи ба хоёрдохи курсануудта һурагшадые абахань

Тус һургуули юрэнхы дунда ба тусхай дунда эрдэм болбосорол олгоно.

Һургуули хадаа аймсоведүүдэй гүйсэдкомуудай культурно-гэгээрэлэй таһагуудай, культурын байшангуудай ба культурно-гэгээрэлэй ондоошье хүдэлмэрилэгшэдые бэлэдхэнэ. Энэ һургуули дүүргэгшэдэй зариманиинь мэргэжэлээ дээшэлүүлхээр дээдэ һургуулинуудта эльгээгдэхэ.

Эндэ дунда һургуулиин хэмжээгээр юрэнхы предмедүүдые заахаһаа гадна, тусхай предмедүүдые: культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри, искусство (театрын, хүгжэмэй ба уранзурагай түүхэ, музграмота, хоор шудалалга, режиссурын үндэһэ һуури, танцанууд), арадай инструментнүүдээр наадалга, плакатна хэрэг ба бусад тусхай предмедүүд заагдана.

Һургуулида һураха болзор 3 жэл.

7 класс дүүргэһэн, 14-һөө 30 хүрэтэр наһатай нюурнууд энд... таха. Һургуулида орогшод 1-дэхи курсада абалгын экзаменуудые ... предмедүүдээр үгэхэ гэбэл:

СССР-эй Конституци (үгөөр), ород хэлэ (үгөөр ба бэшэгээр), математика (үгөөр ба бэшэгээр).

8-дахи класс гү, али техникумэй 1-дэхи курса дүүргэһэн нюурнууд 8-дахи классай ба заримаарнь 9-дэхи классай хэмжээгээр экзаменуудые иимэ предмедүүдээр үгэжэ, 2-дохи курсада абтаха гэбэл:

Литература (үгөөр ба бэшэгээр), математика (алгебра—бэшэгээр, геометри—үгөөр), СССР-эй арадуудай түүхэ (үгөөр), естествознани (үгөөр), экономическа географи (үгөөр).

Һургуулиин дэргэдэ хамтын байра бии. Студентнэр дэбисхэрэй ... рэгсэлнүүдээр хангагдана.

Стипенди юрэнхы гуримай үндэһөөр үгтэхэ гэбэл 1-дэхи курсада —140 түхэриг, 2-дохидо —160 ба 3-дахида —180 түхэриг.

Мэдүүлгэ августын 10 хүрэтэр абтаха. Мэдүүлгэдээ иимэ документнүүдые хабсарха:

1) һургуули дүүргэһэн тухай гэршэлгэ (бодотыень), 2) автобиографи, 3) түрэһэн саг тухай гэршэлгэ (бодотыень), паспортаа ерэхэдээ харуулха, 4) бэеын элүүр тухай справка, 5) гурбан фотокарточка (малгайгүйгөөр ба 3х4 см. хэмжээтэйгээр абхуулһан).

Ондоо нютагуудһаа ерэгшэд Кяхта городто ажаһуухын тулада пропуск абаха ёһотой.

Мэдүүлгээ дурсагдаһан документнүүдтэй хамта иимэ адресаар эльгээхэ:

г. Кяхта, ул. Пролетарская, № 16, культпросветшкола, директорто.

Абалгын экзаменууд августын 15-һаа 25 хүрэтэр болохо. Занятинууд сентябриин 1-һээ эхилхэ.

Дирекци.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря — 3-23. Отделов: партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного и промышленности—6-84, мест. информации и писем — 6-84. Для междугородных переговоров — 16.

Н—03605. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000